

Maš tednik

kulturno - politično glasilo

Kreol

svetovnih in domačih dogodkov

LETO XII/STEVILKA 14

CELOVEC, DNE 7. APRILA 1960

CENA 2.— ŠILINGA

Für eine aufrichtige Verständigung

Die Haltung der Kärntner Slowenen gelegentlich der jüngsten Landtagswahlen hat allgemeine Beachtung gefunden. Die Stellungnahme unseres Blattes zu den Wahlergebnissen ist jedoch von den „nationalen“ Blättern, insbesondere in einer Aussendung der Agentur „Südpress“, die das Sprachrohr der deutsch-nationalen Verbände zu sein scheint, in einer Weise gedeutet worden, die geeignet ist, falsche Eindrücke in der Öffentlichkeit zu schaffen und unsere ernstlichen Bemühungen zu einer aufrichtigen Verständigung mit den konstruktiven Kräften des Mehrheitsvolkes zu vereiteln. Deshalb geben wir unsere Stellungnahme zu den Ergebnissen der Kärntner Landtagswahlen, die in der Ausgabe unseres Blattes vom 10. März in slowenischer Sprache veröffentlicht wurde, hier in deutscher Fassung kommentarlos wieder:

„Diese Wahlen sind durch die niedrigste Wahlbeteiligung seit Kriegsende gekennzeichnet; nur 86% der Wähler haben von ihrem Wahlrecht Gebrauch gemacht, während sich ansonsten die Wahlbeteiligung über 90% bewegte. Von 303.071 Wahlberechtigten haben sich im Lande nur 263.560 Wähler zur Wahlurne begeben. Besonders niedrig war aber die Wahlbeteiligung in Klagenfurt-Stadt und in den Bezirken Klagenfurt-Land, Villach-Land, Völkermarkt und Hermagor, d. i. im zweisprachigen Gebiet und zwar in den Gegenden, wo vor allem die Slowenen leben. Insgesamt sind in den besagten Wahlbezirken 22.360 Wähler zu Hause geblieben, während in den Bezirken Oberkärntens sich nur 17.151 Personen von der Wahl enthielten. Offensichtlich war die Wahlbeteiligung im südlichen Teil des Landes erheblich geringer als im Oberland.“

Erstaunlich ist auch die Zahl der ungültigen Stimmen, die im ganzen Lande 3.556 betrug, wovon auf das besagte zweisprachige Gebiet ganze 2.456 entfielen. Daraus ergibt sich die Folgerung, daß sich ein großer Teil unserer Landsleute der Wahl enthalten oder aber ungültig gewählt hat. Daraus ist ersichtlich, daß der Rat der Kärntner Slowenen die Gesinnung unseres Volkes richtig erkannt hat und diese in entsprechende Richtlinien zu fassen wußte.

Mit diesen Wahlen können wir Slowenen durchaus zufrieden sein, weil die geringe Wahlbeteiligung und die große Zahl der ungültigen Stimmen den deutschen Parteien gezeigt haben, daß wir Slowenen in der großen Mehrheit zusammenhalten und von einem festen Willen beseelt sind, und daß man nicht ungestraft auf unseren Köpfen herumtrampeln kann, um dann noch unsere Stimmen zu bekommen.

Unser Volk hat am vergangenen Sonntag seine Unzufriedenheit mit der derzeitigen antislowenischen Politik beider Regierungsparteien zum Ausdruck gebracht. Dies möge für beide eine Mahnung sein, ihr Verhalten zu ändern, weil dies nicht nur im Interesse des so dringend benötigten friedlichen Zusammenlebens im Lande, sondern schließlich auch in ihrem eigenen Interesse liegt. Beide Koalitionsparteien, das sind die SPOe und die OeVP, haben im Vergleich mit den vorjährigen Nationalratswahlen starke Verluste erlitten. Die Sozialisten verloren ganze 10.873 Stimmen, davon in Klagenfurt und in den besagten Bezirken des zweisprachigen Gebietes 4.904 Stimmen. Dieses Ergebnis ist umso bedeutender, weil bei diesen Wahlen die Sozialisten erstmalig in der Nachkriegszeit Verluste zu verzeichnen hatten. So ist den Sozialisten das 19. Mandat davongeschwommen und damit auch die absolute Mehrheit im Landtag, worum es ihnen bei der vorzeitigen Auflösung des Landtages und der Ausschreibung der Neuwahlen gegangen ist.

Vom Regen in die Traufe ist aber die OeVP geraten, weil auch sie insgesamt 2.359 Stimmen verloren hat und somit das 13. Mandat, das sie beinahe schon in der Hand hatte, nicht erreichen konnte. Damit hätte nämlich die sozialistisch-

Združeni narodi obsodili Južno Afriko

Po treh dnevih posvetovanj o položaju, ki je nastal po krvavih nemirih v Južni Afriki, je Varnostni svet Združenih narodov v New Yorku sprejel resolucijo, ki poziva vlado v Pretoriji, da takoj preneha s svojo politiko zapostavljanja zamorcev, kajti nemiri, ki jih je med domorodci Južne Afrike zbudil ukrep, da morajo vsi črnici stalno nositi pri sebi posebne izkaznice, ograža mir v vsej Afriki, pa tudi kalí mednarodne odnose. Varnostni svet je pooblastil svojega generalnega tajnika Hammarskjölda, da po posvetovanjih z vlado Južne Afrike podvzame ustrezne korake za vzpostavitev mirnega sožitja med različnimi rasami v tej deželi. Predvideno je tudi morebitno potovanje Hammarskjölda v Južno Afriko.

Delegat Južne Afrike je takoj prvi dan razprave zanikal pravico Združenim narodom, da se bavijo z vprašanjem rasne diskriminacije v Južni Afriki, češ da je to notranja zadeva te države, ki jo ima leta pravico urejati tako, ko se njej zdi prav. Ko je pa Varnostni svet kljub temu sklenil, da se z zadevo peča, je zapustil sejno dvorano in zaloputnil vrata za seboj.

V Južni Afriki je položaj še vedno napet. Med zamorci vre še naprej in iz raznih krajev prihajajo vesti o požigih javnih poslopij. Policija je vse voditelje črnskih organizacij zaprla, večje naselbine črncev v industrijskih središčih pa je obkolila s policijo z namenom, da jih izstrada in tako prisili k ponižnosti.

Toda vsi ti ukrepi ne pomagajo nič. Na več krajih je policija znova streljala

na črnice, vendar število žrtev ni znano, ker jih policija ne objavlja.

Zaradi zamorskih stavk je celotno gospodarstvo Južne Afrike zašlo v težave, kajti 80 odstotkov vseh nekvificiranih tovarniških delavcev tvorijo prav črnici.

Anglikanski (protestantovski) škof v Johannesburgu Reeves, ki je ostro obsodil ministrskega predsednika Werwoerda zaradi njegove politike proti črncem, je moral zapustiti svojo škofijo in se zateči v angleški protektorat Swaziland, kjer je izjavil, da v Johannesburgu ni več mogel svobodno govoriti.

Kljub protestom iz vsega sveta pa vlada dr. Werwoerda vztraja in je v parlamentu dala izglasovati zakon, ki prepoveduje vse črnske organizacije.

Londonski »Times« je pred dnevi zapisal, da Werwoerd pripravlja z lastnimi rokami pogubo belemu prebivalstvu Južne Afrike, ki ga je samo 3 milijone proti 9 milijonom črncev.

Južni Tirolci bodo glasovali proti vladi

Trije poslanci Južnotirolske ljudske stranke, ki zastopajo to manjšino v rimskem parlamentu, so izjavili, da bodo glasovali proti novi vladi, ki jo je sestavil Fernando Tambroni, ker le-ta v svoji programatični izjavi ni zavzel stališča k zahtevi po avtonomiji za Južno Tirolsko, ampak je podal samo nekaj sicer prijaznih a splošnih in nedoločenih besednih izjav.

Francija se poslavlja od kolonij

Francija se počasi odreka svojim kolonijam, predvsem tistim, kjer ni mnogo stalnih francoskih naseljencev. Pred petimi dnevi je s posebno pogodbo s Francijo dobil samostojnost veliki otok Madagaskar v južnem Atlantiku, v ponedeljek pa je bila podpisana pogodba o samostojnosti s Federacijo Mali, ki jo sestavljata afriški koloniji Senegal in Sudan. Primeri Indokine in Alžira so namreč De Gaulle dovedli do prepričanja, da danes kolonialne oblasti ni več moči držati s silo in zato namerava sedaj še v francoski oblasti nahajajoče se kolonije počasi spremeniti po vzorcu britanskega Commonwealtha v pro-

stovoljno gospodarsko skupnost neodvisnih držav. Le v Alžiru je položaj bolj zapleten, ker je ondi nad milijon francoskih stalnih naseljencev in povrh tega se je izkazalo v zadnjih desetletjih, da je puščava Sahara, ki so jo sprva smatrali za najbolj ničvredno francosko kolonialno področje, v resnici najdragocenejša, kajti plava takorekoč na podzemskem petrolejskem morju. In petrolej je ena izmed osnovnih surovin modernega gospodarstva, ki je Francija nima. Zato se s tako krčevitostjo drži v Alžiru, čigar del je vprav Sahara. Poleg tega so ondi našli celo vrsto zelo koristnih rudnin.

Misterij „Slehernik“

duhovna igra, bo v Globasnici, v nedeljo 10. aprila pri šoštarju. Prva predstava bo ob pol 3. uri popoldne. Druga predstava pa ob pol 8. uri zvečer.

(Glej poročilo na 4. strani)

Prisrčno vabljeni.

kommunistische Mehrheit gebrochen werden können, als Zugabe hätte aber die OeVP noch einen Landesrat sowie ein gewichtiges Wort bei der Bestimmung des Landeshauptmannes bekommen.

All dies sind die Folgen eines geradezu vergifteten Wettbewerbes beider Koalitionsparteien um die Stimmen der „nationalen Schichten“ oder genauer der Nazis. Die ganze „freihetliche Gesinnung“ einerseits und das Pochen auf die Soldatenbrust andererseits, haben nichts geholfen, die Nazis haben beiden den Rücken gezeigt und in einer noch größeren Zahl als bisher ihre Partei gewählt, d. i. „die Freiheitliche“ (FPOe), die 2048 Stimmen mehr bekommen hat und somit zum hauptsächlichen Gewinner dieses Wahlkampfes wurde. Auch die Tatsache, daß die Kommunisten um ganze 1056 Stimmen aufholen konnten, sollte die verbürgerlichten sozialistischen Funktionäre ermahnen, wieder zu ihrer Grundaufgabe, die die

Sozialisten zur zweiten Partei im Staate gemacht hat, d. i. zur Sorge für das Wohl der Arbeiter, zurückzukehren und nicht mit den bürgerlichen Parteien um die Stimmen der burgeoisen Nazis zu wetteifern. Diese Wahlen haben auch gezeigt, daß der Nazismus in Kärnten endemisch ist, er ist hier eine fest eingenistete Landplage, wie es einst die Malaria in den rückständigen Sumpfgebieten war. Nicht umsonst ist Kärnten gesetzlich zum rückständigen Gebiet erklärt worden.

Dieser sich ausbreitenden Landplage werden wir alle, denen es um die Erhaltung der demokratischen Freiheiten geht, entgegentreten müssen, vor allem aber jene, die sich im öffentlichen Leben zu den Grundsätzen des Christentums bekennen, weil die wahre Demokratie ja die Achtung der menschlichen Persönlichkeit und ihrer unabdingbaren Rechte zur Grundlage hat.“

Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschg. 9

Sirokovna delavnica za popravila

— K R A T K E V E S T I —

S kravjo vprego je pobegnil preko železne zaveske neki vzhodnonemški kmet, ki je s svojim vozom, na katerega je bil naložil ženo in dva otroka v starosti od 10 do 14 let, na polju blizu meje je počakal na ugodni trenutek, ko obmejnih stražnikov ni bilo blizu, nato pa pognal krave v dir proti bodeči žici, ki sta jo živali pretrgali. Skozi tako nastalo odprtino sta potegnili voz z živim tovorom vred v svobodo. Minuli mesec je iz Vzhodne Nemčije pobegnilo na Zapad nad 10.000 oseb.

Desetkrat več vina »Gumpoldskirchner« so prodali v Nemčiji v enem letu, kot ga je moč pridelati v vinorodnem območju tega dobro znanega mesta v okolici Dunaja, so ugotovili strokovnjaki. Vendar je vino v resnici prišlo iz Avstrije, a je bilo že pri nas ponarejeno.

Posebne državnega pravdnika za živali nameravajo postaviti v nemškem mestu Heidelberg, ker so se v zadnjem času zelo razmnožili kaznivi primeri mučenja živali.

Nenavadno žejnega vola je imel v svojem hlevu kmet Fulkumoto iz japonske vasi Himostukigun. Tam morajo kmetje vodo, ki je je zelo malo, plačevati in naš kmet je v zadnjem času z začudenjem opazal, da so računi za vodo iz tedna v teden večji, čeprav oni ni uporabljal več vode kot ponavadi. Ko je zadevo raziskal, je ugotovil, da je eden izmed njegovih volov v hlevu sicer pogruntal, kako je treba odpreti vodno pipo, ne pa kako jo zapreti.

Prenosne radijske sprejemnike je prepovedala uprava francoskih železnic na vlakih, v čakalnicah in po peronih, ker je stalni hršč teh aparatov motil železničarje pri opravljanju njihove službe, poleg tega so se pa zaradi hrupa pritoževali starši potniki, kajti radijske aparate so nosili s seboj povečini mladi ljudje, ki so svojim »škatlicam« še z lastnim več ali manj melodičnim glasom pomagali delati hrup.

Preveč priden delavec je bil A. W. Phillips v Londonu, katerega je delavska organizacija izključila zaradi tega, ker je v štirih minutah opravil delo, za katero je pravilnik delavske organizacije predvideval tri četrt ure. »Bil sem obtožen, da s svojim ravnanjem škodujem interesom drugih delavcev, toda jaz sem jim hotel samo delo olajšati,« je izjavil pred prizivno komisijo, kateri je predložil svoj poseben postopek za opravljanje predmetnega dela v hitrejšem času, kot ga predvideva pravilnik.

Poročena žena, ki gre s tujim moškim v hotelsko sobo, zaradi tega še ni zagrešila zakonolomstva, je razsodilo vrhovno sodišče v Londonu, kjer je neki zakonski mož, ki je svojo družico dal opazovati po dveh prijateljih, le-ta navedel za pričjo, da sta videla ženo iti s spremljevalcem v hotel. Toda žena je prešla v protinapad in oba moževa prijatelja tožila radi razžaljenja časti. Vrhovno sodišče ji je dalo prav in tudi možovo zahtevo po razvezi zakona vrnilo z utemeljitvijo, da mora biti zakonolomstvo žene nesporno in ne osnovano le na domnevah, ki niso potrjene po očitnih dokazih. Pri tem se je sklicevalo na kazensko pravno načelo, da je v dvomu treba obtoženca oprostiti. Ali mora tudi mož dvomiti, ni v sodbi nič rečeno.

Novo luno so izstrelili minuli petek Amerikanci in sedaj kroži okoli naše Zemlje. Svojo pot okoli našega planeta v razdalji okrog 650 km bo predvidoma opravljal 90 dni. Ta nova umetna luna je pravcati »vremenski prerok«, ki tehta 122 kg in je opremljen z dvema televizijskima kamerama (Fernsehkamera), ki bosta slikali od zunaj oblačno odejo, katera obdaja našo Zemljo. S pomočjo teh posnetkov upajo ameriški vremenslovci dobiti dragocene podatke za napovedovanje neviht.

Politični teden

Po svetu . . .

De Gaulle užgal Hruščevu atomsko bombo pred nosom

Sedemdnnevni obisk sovjetskega ministrskega predstavnika Hruščeva v Franciji je dosegel svoj višek minuli petek zjutraj, ko je v francoski Sahari zrastle proti nebu drugi atomski goban. Med tem ko se je francoski državni predsednik De Gaulle v gradu Rambouillet razgovarjal dopoldne z Hruščevim o politiki, so jima prinesli vest o posrečenem atomskem poskusu.

Ta poskus je brez dvoma v očeh svetovne javnosti zelo dvignil prestiž Francije, ne toliko zaradi moči atomske bombe, ki je bila »malega kalibra« temveč zaradi dejstva, da jo je De Gaulle prižgal takorekoč Hruščevu pod nosom.

Toda tudi Hruščev se je izkazal za dobrega igralca, ki zna partijo tudi izgubiti, ne da bi pri tem trenil z očesom. Pomujal se je, da takoj čestita Francozom. Ponovno je potrdil pripravljenost sovjetske vlade, da prizna Francijo kot četrto atomsko silo, česar doslej De Gaulle njegovi ameriški in angleški zavezniki nista hotela priznati. Tako se je Nikita Hruščev naglo prilagodil položaju in ga izkoristil za to, da poveča nesoglasja med atlantskimi zavezniki.

Obisk rdečega carja po Franciji je sicer zbuja splošno zanimanje, kajti mnogo prijetnih in neprijetnih zgodovinskih spominov veže obe državi, posebno od napoleonskih vojn naprej. Ruski carji so večkrat obiskali Francijo in v prejšnjem stoletju so številni ruski aristokrati razsipavali svoja ogromna premoženja po pariških nočnih lokalih in letoviščih ter igralnicah na Rivieri. Takrat se je med Francozi pojavil rek, »razsipen kakor ruski veliki knez«. Pariz pa je po Napoleonovem porazu doživel tudi rusko okupacijo in še danes spominja izraz »bistro« na tisti čas. »Bistro« pomeni danes v francoščini izraz za malo gostilno ali točilnico, po rusko pa pomeni »brž« ali »naglo«. To ime se je teh lokalov prijelo zato, ker so vanje zahajali carski vojaki, ki niso znali francosko pač pa so znali roko pokazati kako steklenico rekoč »bistro!« in francoski gostilničarji so brž razumeli, kaj jim je storiti . . .

Politična »Tour de France«

Hruščev je obiskal vse važnejše francoske pokrajine in si pri tem ni pustil uiti priložnosti za svoje običajne več ali manj posrečene duhovitosti. Vendar se njegova »Tour de France« (kot se imenuje slovita vsakoletna kolesarska dirka okoli Francije) ni izmaličila v propagandni pohod za komunizem, predvsem zategadelj, ker je Hruščev v De Gaulleu našel na nasprotnika, ki se mu ni pustil kar tako ugnati v kozi roga. De Gaulle je pustil Hruščeva govoriti, nato pa mu je mirno povedal, da ga s propagandno dialektiko ni moč prepričati, kajti njegovo politiko uravnava francoski interes, tako kot jih pač on sam spoznava.

Na zunaj se je obisk Hruščeva v Franciji končal mirno, brez kakih dramatičnih dogodkov, toda za sedaj je še prezgodaj potegniti kake dokončne zaključke. Takoj pa je moč reči, da je iz tega obiska izšel De Gaulle zelo ojačen, kajti ko se bo prihodnji teden podal na obisk v London, kjer bo gost angleške kraljice, in kasneje poletel še v Ameriko, bo lahko svojim atlantskim zaveznikom položil na mizo ponudbe Hruščeva o sovjetsko-francoskem prijateljstvu, ki jih sicer ni sprejel, vendar bo lahko zahteval od svojih prekomorskih prijateljev večje razumevanje za francoske želje.

Angleške spletke v Washingtonu spodletele

Med tem ko je Hruščev obdeloval De Gaulle v Parizu in Rambouilletu, da ga na eni strani spravi v še večje nasprotje proti angloameriškim zaveznikom, po drugi strani pa zabije klin med Bonnom in Parizom, tudi angleška vlada ni držala križem rok.

Obisk Hruščeva v Franciji je zbudil veliko nevoljo in nezaupanje v Ameriki. To je izrazil angleški ministrski predsednik Mc Millan, da pregovori ameriško vlado k temu, da umakne svojo podporo EWG, to je skupini šestih zapadnoevropskih držav (Francija, Zapadna Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg), ki se nameravajo postopoma spojit v enoten veliki gospodarski prostor.

Angleži so sicer bili povabljeni, da tudi pristopijo k EWG, vendar so povabilo odklonili, ker se ne marajo preveč tesno vezati na evropsko celino.

Da prepreči nadaljnje združevanje Evrope je potem Anglija zbrala manjše evropske nezadovoljnejše in osnovala konkurenčno gospodarsko organizacijo EFTA ali svobodno evropsko trgovinsko cono, ki jo tvori sedmorica Velika Britanija, Avstrija, Švica, Portugalska, Švedska, Danska in Norveška.

Med EWG in EFTA

Glavni angleški interesi namreč leže v Commonwealthu, skupnosti bivših angleških kolonij, ki so sicer postale politično samostojne, a so iz očitvidnih materialnih prednosti ohranile gospodarsko povezavo z Anglijo. Mc Millanova prizadevanja pa so po »indiskrecijah« prišla v ameriški tisk. Baje je Mc Millan primerjal EWG Napoleonovemu kontinentalnemu bloku pred 150 leti ter podobnim načrtom nemškega »železnega« kanclerja Bismarcka pred več kot pol stoletja. Že iz dejstva pa, da so ti tajni razgovori prišli v javnost izgleda, da se Mc Millanova nakana ni posrečila. Amerika namreč po izkušnjah iz lastne zgodovine pozna prednosti velikega enotnega gospodarskega prostora, ki je pripomogel, da je postala to, kar je danes. Po drugi strani bi pa bilo zanjo mnogo ugodnejše in priprosteje trgovati z veliko in enotno Evropo, kot pa z vrsto držav z različnimi carinami in upravnimi sistemi ter manjšo kupno ter dobavno sposobnostjo. EFTA namreč ohranja v bistvu samostojnost vsake države članice ter je njen namen samo v gotovem obsegu pospeševati medsebojno trgovino.

In končno bi tudi politični in vojaški pomen velikega evropskega gospodarskega prostora kot protiutež proti sovjetskemu bloku bil mnogo večji.

V evropskem tisku so se kot odgovor na Mc Millanov primeru z Bismarckom in Napoleonom pojavile stare krilatice o »zvitem Albionu« čigar politika že stoletja gre le za tem, da razdvaja evropski kontinent.

Čeprav Hruščev na svojem obisku v Franciji ni dosegel vidnih uspehov pri rahljanju atlantskega zavezništva, pa je že zgolj dejstvo njegovega prihoda v Francijo razkrilo in poostriilo nekatera stalna naspotja v zahodnem taboru. In to je bilo bržkone tisto, kar ga je spravilo na pot.

. . . in pri nas v Avstriji

Teden volitev bi lahko imenovali minulih sedem dni, kajti v treh zveznih deželah, na Štajerskem, Predarlskem in Solnograškem, so bile volitve, ki so kot nekaj občutljivi barometer pokazale politično temperaturo v skorajda vsej državi. Kmalu bodo pa tudi deželnozborske volitve tudi na Gradiščanskem.

Na Štajerskem

so bile občinske volitve v 845 občinah. Že v predvolilni borbi sta obe koalicijski stranki morali presenečeni spoznati, da njuno snubljenje nacistov ni rodilo zaželenega uspeha, namreč da bi leti našli pri obeh strankah svojo novo politično domovališče in ne le zasilno streho po vremenski katastrofi leta 1945.

Na podeželju se je za »bivše« naciste predvsem trudila OeVP, po mestih in industrijskih središčih pa socialisti. Dočim so pri zadnjih občinskih volitvah leta 1955 nastali, ki so takrat šele zbirali svoje razpršene ude pod okriljem VdU-ja mogli postaviti lastne liste le v 10 občinah, so se sedaj liste FPOe, ki je naslednica in dedinja VdU-ja, pojavile v kar 300 občinah in med podpisniki list so bili tudi nekateri taki, ki so doslej veljali za trdne pristaje OeVP.

Volilna borba je bila precej ostra. Rezultati so pa naslednji:

OeVP je dobila 235.372 glasov in s tem 5.661 mandatov; v primeri z lanskoletnimi državnozborskimi volitvami je sicer izgubila 10.000 glasov, v primeru z občinskimi volitvami leta 1955 pa je pridobila dobrih 3000 glasov.

SPOe je dobila 227.591 in ji pritiče 2.989 mandatov. V primeri z lanskoletnimi državnozborskimi volitvami je izgubila kar 15.000 glasov, v primeri z občinskimi volitvami leta 1955 pa je pridobila 1000 glasov. FPOe ali stranka tistih, ki ji bivši

rijavosrajčniki najraje dajejo glasove, pa je dobila 27.444 glasov in 315 mandatov. V primeri z lanskoletnimi državnozborskimi volitvami je sicer dobila 3000 glasov manj, vendar je to v glavnem pripisati dejstvu, da v mnogih občinah ni imela svojih list in zato tam nacistični glasovi niso prišli do izraza v številkah. Pač pa je v primeri z občinskimi volitvami leta 1955 poskočila za kar 26.000 glasov. Takrat je namreč dobila samo 1.212 glasov in 19 mandatov. Na istem so ostali komunisti, ki so dobili 13.915 glasov in 44 mandatov.

Temeljna karakteristika štajerskih volitev je ojačanje nacistov, ki so na podeželju se zredili na račun OeVP, po mestih pa na račun socialistov. Vendar je mogla OeVP svoje izgube na deželi nekoliko popraviti s pridobitvami na račun socialistov po mestih. Za štajerske socialiste je bil včerajšnji dan vse drugo kot veseli dan.

Na Predarlskem

pa je OeVP znatno pridobila, kajti napredovala je tako z ozirom na lanske državnozborske volitve kot z ozirom na prejšnje občinske volitve. Minulo nedeljo je dobila skupno 59.416 glasov in 656 mandatov. V primeri z lanskimi državnozborskimi volitvami je napredovala za 3 tisoč glasov, v primeri z občinskimi volitvami pa celo za nad 8000 glasov.

Socialisti so dobili 26.151 glasov in 219 mandatov, kar je 7.000 manj kot pri lanskih državnozborskih volitvah in 2000 manj kot pri prejšnjih občinskih volitvah.

Narastla je tudi FPOe, kar kaže, da tudi na Predarlskem nacistem dviga glavo. Dobila je 19.723 glasov in 173 mandate. V primeri z lanskimi državnozborskimi volitvami je pridobila skoro 3000 glasov, z ozirom na prejšnje občinske volitve pa celo 5000 glasov.

Pri volitvah v Zbornico kmetijskih delavcev na Solnograškem pa je OeVP pridobila 1 mandat. Tam ima sedaj OeVP 18 sedežev, SPOe pa 6.

Nedeljske volitve so pokazale, da je podobno kot na Koroškem tudi drugod socialistična stranka v vidnem nazadovanju, OeVP rahlo napreduje, pač pa se v Avstriji nevarno širi nacistični plevel.

Pri nas na Koroškem

pa prihaja politično življenje zopet v stare izvožene kolovoze. Kot smo že v delu naklade naše prejšnje številke poročali, je bil na prvem zasedanju deželnega zbora dne 30. aprila izvoljen deželni glavar in sicer že petič zaporedoma po vojni g. Ferdinand Wedenig (SPOe). Člani deželne vlade pa so: prvi namestnik deželnega glavarja Matija Krassnig (SPOe), drugi namestnik ing. Tomaž Truppe (OeVP), nadaljnji člani pa so Hans Sima in dr. Hans Kerstnig (SPOe), dr. Karl Schleinzner (OVP) in Hans Rader (FPOe). Njihovi namestniki pa so: Jožef Ebner za deželnega glavarja Wedeniga, Franz Pogatschnig za namestnika dež. glavarja Matijo Krassniga, Tomaž Wieser za deželnega svetnika Hansa Simo, Rajmund Tischler za deželnega svetnika dr. Kerstniga, Hans Ferlitsch za deželnega svetnika dr. Karla Schleinznerja, višji vladni svetnik Guggenberger za dež. svetnika ing. Tomaža Truppeja, Dietmar Seiwald pa za deželnega svetnika Raderja.

Volitev deželnega glavarja in članov deželne vlade je potekla naglo in mirno, kajti bila je sad medstrankarskih dogovorov. Kot je bilo pričakovati so izvoljeni mandatarji kaj kmalu po volitvah pokopali svoja volilna nasprotstva in vse kaže, da se nam zopet obetajo časi složne koalicijske vlade, do prihodnjih volitev seveda, ko se bodo vse na oblasti udeležene stranke zopet obtoževale ena drugo vsega tega, kar so prej skupno in sporazumno oz. niso naredile.

Kakšen mora biti politik

Bivši britanski ministrski predsednik in starosta angleških politikov Winston Churchill se je pogovarjal z enim svojih mladih potomcev. Ta ga je vprašal, kaj vse potrebuje človek, da lahko postane dober politik ali celo diplomat, Churchill mu je odgovoril:

»Dober politik mora imeti debelo kožo kakor slon, spomin kakor lisjak, potrpežljivost kakor bober, srce kakor lev, želodec kakor noj in humor kakor kavka. Vse to je pa premalo, če nisi trmast kakor mezeg.«

SLOVENC

doma in po svetu

Knjige goriške Mohorjeve družbe

Za leto 1960 je Mohorjeva družba v Gorici, ki zalaga naše rojake na Primorskem z dobrim krščanskim berilom, izdala naslednje knjige:

KOLEDAR, ki prinaša mnogo zanimivih članov in ga krasi številne slike.

Matija Malešič, ŠKRLATNO NEBO NA VZHODU IN ZAPADU je leposlovna zgodba, ki se dogaja v polpretekli dobi v nekem manjšem slovenskem mestu.

JANEZ VIANNEY, življenjepis francoskega svetnika, ki je živo in zanimivo pisan ter je vsem svetel zgled svetosti v naši zmaterilizirani dobi.

Tržaška mladina se je poklonila Preglju

Srednješolski odsek SLOVENSKEGA KULTURNEGA KLUBA v Trstu je na dan smrti slovenskega pisatelja Preglja na svojem sestanku sklenil, da velikemu umetniku v spomin ustanovi posebno Pregljevo nagrado.

Na prvem literarnem večeru odseka, na katerem je bralo svoja dela pet mladih sotrudnikov, je bila prva nagrada prisojena Vlasti Polojačevi za novelo »Istrski motiv«.

»S tem hoče mladina, ki se zbira v Kulturnem klubu v Trstu, opozoriti na veliko delo pisatelja, ki je bil rojen v zaledju našega mesta in je upodabljal naše dede in očete, njihovo vero in trenutni obup, njihovo strast in upor, njihovo upanje in vztrajnost. Neomajno vero hočemo črpati prav iz Pregljevih del«, poroča o tem prisrčnem literarnem večeru tržaška revija »Mladika«.

Pisatelj Tone Seliškar — 60-letnik

V Ljubljani je obhajal 60. rojstni dan Tone Seliškar, slovenski pesnik in pisatelj, ki spada med pomembnejše zastopnike socialne lirike med Slovenci. V svoji mladosti je predvsem pisal pesmi iz delavskega miljeja, kasneje pa se je posvetil pisateljevanju za mladino, med katero si je z vrsto zanimivih in napetih povesti pridobil hvaležen krog mladih bralcev. Med njegovimi najboljšimi tovrstnimi ustvaritvami je povest »Rudi«.

»Dnevnik Ane Frank« v Trstu

Slovensko gledališče v Trstu je minuli teden uprizorilo dramo »Dnevnik Ane Frank«, ki je brez dvoma najbolj pretresljivo pričevanje pristne človečnosti v dobi, ko je najbolj barbarsko nasilje praznovalo svoja zmagovalja. Drama je nastala na podlagi dnevnika, ki ga je pisala 13-letna židovska deklica, ki se je več let s starši in znanci v kleti neke vele mestne hiše skrivala pred gestapovskimi rablji. Končno so pa skrivače le izsledili in vse, z Ano vred, odgnali v koncentracijsko taborišče, kjer je Ana umrla. Rešil se pa je njen dnevnik.

Slovensko gledališče je delo skrbno pripravilo in z ljubeznijo izvedlo, za kar ga je občinstvo nagradilo z zasluženim priznanjem.

Slovenski zastopniki na mednarod. kongresu

Pred kratkim je bil v Buenos Airesu v Argentini četrti kongres Mednarodne zveze katoliške mladine, katere članica je tudi Slovenska fantovska zveza v Argentini. Prireditve se je udeležilo 22 narodov iz Evrope in Amerike in Azije.

Slovenska delegacija pod vodstvom g. Janeza Šparhakla se je ves čas pridno udeleževala vsega kongresnega dela. Izdala je tudi lično brošuro o Sloveniji, ki vsebuje tri članke, v španskem, angleškem in francoskem jeziku. Članke sta napisala Ruda Jurčec (Slovenski narod in njegov nastop proti komunizmu) in dr. Pavel Krajnik (Za združitev cerkva — slovenska in svetovna misel). Ponatisnjena pa je tudi razprava pokoj. dr. Alojzija Kuharja »Sedanji položaj slovenske mladine pod komunizmom«. Ovitke brošure sta naredila Jure Vombegar in Ivan Bukovec.

Ko so člani slovenske delegacije razdelili brošuro med kongresnike, so jo vsi z zanimanjem prelistavali, prebirali pa tudi hvalili. Kaj takega ni napravila nobena druga delegacija. Poleg te brošure so slovenski zastopniki tudi razdelili podobice Marije Pomagaj z Brezij s kratko molitvijo za slovensko mladino pod komunisti prav tako v treh omenjenih jezikih.

Na kongresu sta govorila g. dr. Pavel Krajnik (O doprinosu Slovencev k razumevanju Vzhoda in Zahoda) in Miha Gaser (O pravi svobodi in o naravnih pravicah in dolžnostih posameznika in narodov).

Posebno lepo pa se je slovenska mladina odrezala na zaključni slovesnosti. V velikem sprevodu so se razne narodnostne skupine podale na znani Majski trg, kjer je papeški nuncij imel sv. mašo in je prebral pismo papeža Janeza XXIII. Največje število narodnih noš in najboljših pevcev so v tem sprevodu imeli Slovenci. Ljudstvo jih je navdušeno pozdravljalo.

25 let smučarskih poletov

Veliko priznanje Slovencema ing. Bloudeku in J. Gorcu

Pod naslovom „25 let smučskih poletov“ je napisal dr. ing. Straumann, glavni strokovnjak za smuške skakalnice pri FIS (mednarodna smuška zveza) v švicarskem listu „Sport“ 25. III. 1960 — številka 37, zanimiv članek, ki je toliko bolj aktualen, ker so pred kratkim bile v Planici zopet velike mednarodne tekme, ki so odjeknile po vsem športnem svetu. Omenjeni članek objavljamo skorajda v celoti, in to tembolj, ker zadeva pionirja in glavna borca za uvedbo in priznanje smučskih poletov, pokojnega graditelja planiške skakalnice inž. Stanka Bloudeka in Jožo Gorca.

»Označba modernih smučskih skokov s smučskimi poleti spominja na dva pionirja, ki sta prva dala ime tej disciplini, namreč na moja slovenska prijatelja Jožo Gorca in Stanka Bloudeka iz Ljubljane. Oba sta namreč pred dobrimi 30 leti dala iniciativno za gradnjo velike aerodinamične skakalnice. Osnovo za to sem dal jaz — tako pravi ing. Straumann dalje — že leta 1926 in 1927 s tozadevno objavo v letnih knjigah švic. smuč. zveze, vendar se ni našel tedaj nihče, ki bi hotel graditi take skakalnice. Bloudek in Gorec sta šla l. 1934 na delo in ing. Bloudek je še istega leta zgradil po svojih načrtih skakalnico s kritično točko pri 106 m.

Graditelja sta po pravici upala, da se bodo na tej veliki skakalnici smučarski skoki razvili v smuške polete. In sta zato tudi to skakalnico imenovala skakalnico smučskih poletov in skoke na njej — smuške polete. J. Gorec se je trdovratno, toda brezuspešno, — tako pravi Straumann dalje — boril, da bi planiško skakalnico poletov in smuške polete FIS-a uradno odobrila, prvikrat na seji predsedstva medn. smučarske zveze v Chamonixu l. 1937. Celo stvar je omenjeno predsedstvo odložilo in je ostala nerešena do druge svetovne vojne.

Po tej vojni so pa zgradili tudi v Oberstdorfu in v Mitterndorfu velike skakalnice, vsled česar so postali smučski poleti pri FIS-i zopet aktualni in mednar. smuč. zveza je morala zavzeti svoje stališče. Tudi jaz — tako pravi Straumann — sem se tedaj energično zavzel za to, da dolžina skokov ne bo več omejena in da se odobre skakalnice za smuške polete. Končno je FIS-a popustila in je prevzela smuške polete v svoj tekmovalni program. Tako se je mogel moj l. 1927 vnaprej napisan razvoj smučarskih skokov v smuške polete, realizirati. Brez pionirskega dela Gorca in Bloudeka bi ta razvoj še dolgo čakal na svoje uresničenje. Zato se čutim dolžnega, da jima izrekam prav posebno zahvalo. To smem izreči tudi v imenu mnogoštevilnih športnikov v smučskih poletih in velikega števila prijateljev te čudovite športne discipline.

25 let je trajal razvoj od smučarskih skokov do smučskih poletov in ga smemo dandanes smatrati za zaključenega, če izvažamo posamezne finese v odzivu, letu in doskoku, ki se bodo še spopolnjevali. V Garmischu l. 1936 so še skakali, v Cortini l. 1956 so pa po večini izvajali smuške polete.

25-letnico smučskih poletov so letos obhajali v Planici. To priložnost hočem porabiti

— pravi Straumann dalje — da se spomnim dveh velezaslužnih pionirjev: Josa Gorca in Stanka Bloudeka. Na žalost je Bloudek lansko jesen umrl in mu ni bilo dano, da bi doživel ta srebrni jubilej. Bloudek ni bil samo prvovrstni inženir in pionir, ampak je bil tudi dober človek in zvest prijatelj. — Prijatelju Gorcu pa želim, da bi se mogel še dostikrat veseliti pri smučarskih poletih — tako zaključuje eden največjih strokovnjakov za smučarske skakalnice, dr. inž. Straumann, svoj zanimivi članek.

H gornjim izvajanjem bi jaz pripomnil še to-le: Pokojni ing. Bloudek in Joso Gorec sta ona zaslužna moza, katerima se moramo zahvaliti, da imamo danes novo smu-

Učilni stroji namesto profesorjev le za pridne otroke

Na štirih visokih šolah v Združenih državah so znanstveniki že sestavili več različnih tipov »učilnih strojev«. Prvega so preizkusili na newyorškem Zavodu za tehnologijo ali po naše Tehnični visoki šoli. To jesen bo že v rabi 30 takih aparatov za poučevanje fizike in matematike na neki zasebni šoli.

Podoben učilni stroj so sestavili znanstveniki vseučilišča države Arizone. Skupina znanstvenikov na kalifornijskem vseučilišču v Los Angelesu je svoj, nekoliko preprostejši učilni stroj preizkusila za poučevanje matematike v petem razredu srednje šole. Drugačen tip stroja so izdelali na Hamilton College-u v Clintonu.

Za primer si oglejmo pouk s pomočjo stroja newyorške Tehnične visoke šole. Prizor je takšen le: Pri uri za osnovne pojme iz fizike ima vsak dijak pred seboj na mizi škatlo, veliko kakor prenosni aparat za fonografske plošče. Djak zavrti stikalo, nakar se začne nekje v škatli odvijati zvočni trak in obenem se oglasi iz aparata prijeten, tih glas, ki začne razlagati osnovne pojme elektronike. Kjer je potrebno pojasniti razlago s sliko, se zasveti diagram na platnu, velikem kakor poštna dopisnica. Ko je po nekaj minutah končano poglavje, reče glas: »Če mislite, da ste razumeli, zaslužite stikalo za preizkuse in vtaknite v odprtino vprašanje številka »ena«. To vprašanje se prikaže na kovinski ploščici v takšni obliki, da mora učenec s kovinskim svinčnikom vbosti v luknjo na koncu enega izmed štirih odgovorov, ki so natisnjeni na kovinski ploščici. Kovinski svinčnik sproži v aparatu električni

čarsko disciplino — smuške polete — in poleg planiške še dve drugi skakalnici v Evropi za smuške polete, katerih se vesele tako skakalci kakor gledalci.

Že leta 1934 je Norvežan Birger Ruud poletel 92 m daleč na planiški skakalnici, Bloudkovi mojstrovini, najboljši Slovenec Palme, je splaval 62, Novšak pa 66 m daleč. Po vsem svetu je šel tedaj glas o tem dogodku v Planici, kateremu nekateri niso mogli ali hoteli verjeti; poleg tega pa je bilo najbrže tudi malo zavisti zraven in sta imela Bloudek in Gorec težko stališče pri uveljavljanju svoje zamisli. Toda nista se dala motiti ter sta delala neumorno naprej na svojih načrtih: Bloudek pri spolnjenju skakalnice, Gorec pa kot velik zimskošportni strokovnjak, odličen administrativni delavec, športni propagator in agitator, ki je uveljavljal Planico po svetu in pri mednarodni smučarski zvezi. Rezultat njunega dela je: priznanje velikih skakalnic, odobritev nove discipline: smučski poleti in mamutska skakalnica v Planici, na kateri je Nemec Recknagel l. 1960 splaval 127 m, Slovenec Marijan Pečar pa 115 m daleč.

Ivo Kermavner

POSTNI SPEV

Zvončki, zvončki so razcveli
se v livadi!
Ptički, ptički so zapeli
o pomladi!

Mačice na vrbi žarek greje,
nitke predejo iz sončne preje.

Kmalu bodo se v zlato odele,
v cvetnem prahu svatovsko blestele.
Fant od fare jih poreže
pa z zelenjem v »presencu«
zveže,
z njim »hozana«
bo zapel
v zboru vernikov vesel —
in prinese ga domov,
z njim pa božji blagoslov.

Milka Hartman

Slovenski dokumenti v dunajskem državnem arhivu

Pred kratkim so zopet odprli za javnost Avstrijski dvorni in državni arhiv na Dunaju.

Ta arhiv slovi kot najbogatejši v Evropi in je najbrž tudi največji te vrste na svetu. Ima nad četrtilijona registriranih kosov, med katerimi je okoli 60.000 pergamentnih listin, 50.000 rokopisov in 150.000 svežnjev uradnih spisov od leta 816 do 1940. Obsega torej zapisnike in določila o političnih, državnopravnih in vojaških dogodkih iz več kot tisoč let.

Med vojno so poskušali arhiv zavarovati in rešiti s tem, da so ga poskrili na 50 različnih mestih, v gradovih, župniščih in celo v nekem gornjeavstrijskem solnem rudniku. Razen tega so tovor 50 voz vskladiščili v raznih dunajskih zavetiščih. Od vsega je šel v izgubo le arhiv »Avstrijskega državnega sveta«, ki ga je ustanovila Marija Terezija in v katerem so bile zbrane vse zadeve Avstrije in Madžarske v dobi od 1760 do 1848. Tega so uničile grane ob koncu vojne.

Najstarejša izvirna listina, ki je v arhivu na ogled pod steklom, izvira z dne 5. februarja leta 816. V njej potrjuje cesar Ludvik Pobožni, sin Karla Velikega, salzburškemu samostanu imuniteto s kraljevskim varstvom, ki mu ga je podelil njegov oče. V arhivu so nadalje »Zlata bula« iz leta 1350, izvirnik mirovne pogodbe med Marijo Terezijo in pruskim kraljem Friderikom iz leta 1742, pismo nesrečne Marije Antoinette materi Mariji Tereziji iz leta 1770, izvirnik mirovne pogodbe med Avstrijo in Napoleonom iz decembra 1805, pismo Andreja Hoferja nadvojvodi Janezu, odstop kneza Metternicha iz leta 1848.

Posebna zanimivost je pa listina o nasledstvenem redu na avstrijskem prestolu, ki jo je izdal cesar Franc I. leta 1804. Vsebuje besedilo v vseh uradnih jezikih tedanje avstrijske monarhije. Najprej je nemško besedilo, takoj za njim pa slovensko, ki ga je verjetno sestavil tedanji dvorni knjižničar in slavni jezikoslovec Jernej Kopitar. Šele na tretjem mestu je italijanski prevod.

FRAN ERJAVEC:

284

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Kmalu zatem mu je uspelo dospeti v Lienz, kjer se je dne 3. X. sestal s Hoferjem (ta je Türka tudi imenoval za strelskega majorja), zasnoval z njim načrte za skupni boj proti okupatorjem in prejel od njega tudi proglas na Korošce, datiran z dnem 27. IX. v Innsbrucku, da bi ga razširil po Koroškem. Manjši njegovi oddelki so medtem neprestano vznemirjali Francoze med Beljakom in Himmelsbergom in držali v šahu francosko posadko v Sachsenburgu, a dne 26. X. je napadel večji francoski oddelek severno od Špitala. Že naslednji dan je pa prejel poročilo o sklenitvi schönbrunnskega miru. Tedaj je odšel vnovič na Tirolsko, se sestal v Windisch-Matreiju zopet s Hoferjem in se mu ponudil, da ga prepelje čez planine na Koroško. Hofer je to odklonil in dvignil, zapeljan od lahkomišelnih srboritežev, potem na Tirolskem nov upor, toda izdal ga je neki njegov lastni rojak, nakar je bil dne 20. II. 1810 ustreljen. Türk je po sestanku v Windisch-Matreiju odšel sam na Gornje Štajersko, povzročil tam še nekaj preglavic umikajočim se Francozom, po vojni je pa živel v Telečah na Gosposvetem polju in se posvečal svojemu gospodarstvu.

Že itak dovolj prizadeti koroški Slovenci očitno niso pokazovali nobene volje nositi svojih kož na prodaj še za te Türkove podvige, saj se niti ogromna večina samih Nemcev ni hotela boriti proti Napoleonu. V gornji Ziljski dolini je pripravljala črnovojniški upor le šentdanielski dekan L. Praskowitz, a ga je neki

njegov rojak izdal Francozom. Precej nemirna pa je bila v teh tednih Kranjska.

»Črna vojska« je v nekaterih krajevnih praskah in spopadih resda tudi potokla kake manjše francoske oddelke, kar je pa potem ljudstvo drago plačevalo, a na splošno je bila brez vsakega političnega in vojaškega pomena in je prinesla več zla kot koristi. Navadno se je dogajalo tako, da so oblasti tik pred prihodom Francozov pozivale ljudstvo v črno vojsko, a po prihodu Francozov je večina uradnikov odnesla pete, ljudstvo pa pustila na cedilu in to potem samo ni vedelo, kaj naj stori. Nekateri avstrijski agenti so na skrivnem tudi še nadalje hujskali kmete in jih slepili, da se Avstrijci nalašč umikajo in da bodo kmalu iznenada zopet udarili po sovražniku ter ga zapodili iz dežele.

Po sklenitvi znojskega premirja je izdal grof Saurau dne 24. VII. v Gradcu proglas, da je prevzel kot opolnomočeni dvorni komisar upravo Notranje Avstrije z nalogo, da skrbi za vzdrževanje miru in za dolžno preskrbo francoskih čet, ki so ostale seveda še naprej v dotlejš zasedenih deželah. Ta preskrba je povzročila težke skrbi, kajti zlasti Gornjo in Spodnjo Avstrijo sta obe veliki armadi, avstrijska in francoska, že naravnost izmzgali, zato so morale priskočiti na pomoč druge dežele, čeprav so tudi že same mnogo trpele. Tako je morala n. pr. tudi Koroška poslati na Dunaj vso moko iz vseh skladišč v deželi, 5000 q mesa, mnogo živih volov in celo sena, a kmalu nato (7. VIII.) je morala dobaviti dežela še na Koroškem nameščenim francoskim četam 5000 q moke, 12.000 q pšenice, 12.000 q rži in 24.000 mernikov ovsa, a Napoleon je že dne 7. VII. naložil državi 196.310.000 frankov vojne kontribucije, od katere je od-

padlo na Koroško 18.210.000 in ki bi se morala plačati v 10 obrokih do 31. X.: polovico v dobri gotovini, četrtnina v blagu, ostanek pa v bankovcih po sočasnem tečaju. Razen tega je Napoleon še ukazal, da je treba Celovec vnovič preurediti v trdnjavo, s čimer so začeli že dne 4. avgusta. Za stroške tega utrjevanja so uvedli poseben davek po 30 krajc. na glavo, katerega so pa morali že par tednov nato dvigniti na 1 gld.

Tem dajatvam so potem v času premirja sledila še mnogobrojna druga bremena. Dne 20. VIII. so bile uvedene posebne progresivne takse za plemstvo in duhovščino, ki je uživala dotlej velike davčne olajšave. Po tej uredbi so morali plačati tudi najnižji duhovniki po 30 gld. Dva dni zatem je bilo razpisano prisilno posojilo v znesku 16 milij. frankov za delno kritje vojne kontribucije in ki so ga morali vplačati vsi posestniki (70 beljaških meščanov je n. pr. moralo dne 28. VIII. plačati v 24 urah 40.000 gld). Uveden je bil štirikratni kontrolni kolek za vse vrednostne papirje in uvedena posebna taksa za razna lepoticja. Očitno so hoteli zlepa ali zgrda iztisniti iz dežele še pred sklepom miru največ, kar se je dalo, a na drugi strani so tudi avstrijski uradniki, ki so jih pustili Francozi še nadalje na njihovih mestih, po možnosti sabotirali francoske zahteve. Ker je prišlo do pogostih roparskih napadov na razne francoske uradnike in častnike, zlasti med Vrbo in Beljakom, je izdal Rusca dne 17. IX. odredbo, da odgovarjajo za take napade dotične občine, in je zagrozil, da bodo zadele določene kazni talce, ako bi razbojniki ne bili v 14 dneh izročeni oblastem (glavni razbojnik, S. K r a k e r, je bil kmalu nato zajet in obešen v Celovcu).

(Dalje prihodnjič)

Minuta premišljevanja na Veliki petek

V 90 deželah bodo na Veliki petek ob 3. uri popoldne katoliški delavci obnovili v duhu spomin na Kristusovo smrt ter pozvali svoje sovrstnike, da se udeležijo te spominke minute. Ta podvig zahteva od vsakega katoliškega delavca požrtvovalnost in pogum.

Že enajstič bo letos v Avstriji izvedena ta akcija na Veliki petek. Od leta do leta je pridobivala na pomenu. Iz leta v leto raste število podjetij, ki pri tej akciji Katoliške mladine Avstrije (KAJ) sodelujejo. Stroji mirujejo, v številnih mestih tulijo sirene in stotisoči se spominjajo Kristusove smrti na križu.

Akcija za veliki petek, ki jo izvaja Katoliška mladina Avstrije pa ni vezana samo na spominsko minuto. Denarni darovi za duhovniški naraščaj iz delavskih vrst so simbol velikonočnega vstajenja in tvorijo tudi bistveno sestavino te akcije. Na ta način postaja Kristus resnično živ v podjetjih naše domovine.

ST. JAKOB V ROŽU

Po precej dolgem odmoru so nam v nedeljo, 27. marca igralci farne družine zaigrali »Domna«. V adventu so igrali »Vrtnice«, pustno igro so opustili radi smrti igralca Strdenovega Jozija in zato smo že težko čakali.

Povest »Domen« je napisal naš najboljši ljudski pisatelj Josip Jurčič, ki nam je

Pri nas na Koroškem

znan zlasti po romanu »Deseti brate«. Opisuje tedanje čase na Dolenjskem, ko so še vladali graščaki in so si pravico sami delali. Povest je dramatisiral dr. Ivo Česnik, ki je pred nekaj leti kot begunec umrl v Švici. Igra je takoj nastopila zmagoslavni pohod preko ljudskih odrov. Da pa je še vedno uporabna, nam dokazuje to, da so jo tudi po zadnji vojni igrali v Bilčovsu, v Vogrčah, v Železni Kapli, lani v Šmihelu in Št. Vidu in sedaj v Št. Jakobu.

Ob pomanjkanju režiserjev se je za igro najbolj zavzel in jo pripravil naš »starešina« Franc Rasinger, ki je sam igral graščaka Sovo in seveda vlogo rešil tako, kot on reši vsako vlogo, namreč kot bi bila zanj ustvarjena. V Hanzeju imamo dobre reševalce fantovskih vlog in v Mečinovi Neži deklinskih, in tako sta nam skupaj, kot Domen in Anka, pristrčno in ganljivo zaigrala dvojce ljubečih se src, ki pa morata na poti do sreče prestatiti toliko hudega. Tudi Mihej je vedno zvest igralski družini in nam je v Jurcu podal pravega oblastnega kmeta. In seveda Urh, ta berač s citami, to pa že vsak naprej ve, da ga bo Foltej prav po svoje igral. Originalen je bil tudi Špilkin Jožek. Meta je dobro pokazala vse trpljenje uboge matere. Vseh igralcev ne moremo naštevati. Ako rečemo, da so dobro napravili, pa lahko pripomnimo, da bi še boljše, ako bi se vsi pravočasno potrudili, da vloge znajo in jih pri mnogih vajah, ki so jih mlajši še bolj potrebni, tudi dobro oblikujejo.

Naš bivši režiser č. g. V. Zaletel je mogel sedaj le malo sodelovati, pa pride vsaj za silo na pomoč. Pa bomo prihodnjič že sami vse napravili.

Radi raznih ovir mnogo ljudi tokrat ni moglo na igro in bi bilo prav, da bi igro še enkrat ponovili. To je želja mnogih. Vsem igralcem pa se zahvalimo za lep kulturni užitek, ki so nam ga pripravili!

Misterij „Slehernik“ v Globasnici

Medtem, ko so naši marljivi društveni-ki v pustnem času skrbeli za lepo zabavo, pripravljajo za letošnji post duhovno igro, čudovito lepi misterij »Slehernik«, ki je sveto opravilo v dramatski obliki in nas opominja, da naj sredi vsakdanjega lahko-miselnega življenja ne pozabimo na smrt. Igro je napisal 1495, torej pred skoraj 500 leti, Peter Darland de Diest v flam-skem jeziku na podlagi starejših rokopi-sov, za Slovence pa jo je priredil Jože Po-gačnik. Poleg pasijonskih iger je bila naj-bolj priljubljena duhovna igra poznega srednjega veka; predvajali pa so v cerkvah in pred cerkvenimi pročelji. Njena vsebi-na pa je na krako sledeča: Bog pošlje svojo dekle Smrt po bogatega gospoda Sle-hernika, da položi račune o svojem življe-nju. Ta gospod Slehernik ima vse, kar si človek lahko poželi, briga pa se samo za jed in pijačo ter za zabavo, prav nič pa za blagor duše.

V začetku igre praznuje spet enkrat ve-

liko slavje s svojimi mnogoštevilnimi pri-jatelji in sorodniki — vsi so v najboljšem razpoloženju, ko zasliši, da ga nekdo kliče — po imenu. Od vseh strani se mogočno, a votlo razlega »Slehernik«, »Slehernik« in vedno glasneje »Slehernik«! Za njego-vim hrbtom se pojavi nenadoma Smrt. Vsi gostje se razbeže, Smrt pa Sleherniku naznani, da mora pred božjo sodbo. Eno uro mu pusti časa, da si poišče spremlje-valce, ki bi mu naj na tej poti delali druž-bo in mu pomagali. Slehernik išče in pro-si, pa nihče ga noče spremljati, ne prija-telji ne sorodniki ne denar. In tako je bogati Slehernik naenkrat popolnoma re-ven in zapuščen. Ko pride vrag po Sleher-nika, se pa postavijo predenj njegova do-bra dela in ga rešijo. Slehernik sem jaz, si tudi ti in je vsakdo izmed nas. Tudi nam se lahko kaj takega pripeti.

Želimo, da bi imeli Globašani, kakor pri lanskem Pasijonu tudi s »Slehernikom« kar najboljši uspeh!

IZ NAŠEGA DNEVNIKA

Kakšno družico mi žele moji starši in si jo želim tudi sam

Gojenec Kmetijsko gospodarske šole v Tinjah piše:

Sem v letih, ko se fant ozira po dekletih. Moja bodoča žena naj bi bila iz slovenske družine in ne sme se sramovati slovenskega jezika. Biti mora na vsak način katoliške vere in res verna. Naj bi bila prijazna, potrpežljiva do mojih staršev, ne sme pa biti skopa. Pripravljena mora biti, delati vsa kmečka dela. Lada naj bi res žena kakršnih potrebuje današnji svet.

Poleg tega pa mora biti tudi mati, ki zna otroke prav vzgajati. Tako vzgajati otroke, da se bodo zavedali, da jih je ro-dila krščanska in slovenska mati!

Upam, da bom našel pravo življenjsko družico.

Naš družinski domek bodi lep in prijazen

Marta Resmann, gospodinjica učenka v Št. Jakobu v Rožu, piše:

Že tli v nas hrepenenje po lastnem domu. Lep in prijazen naj bi bil, poln idilič-ne domačnosti, ki diha celo iz oprave. Na oknih pa nageljni in rožmarin in rožen-kravt.

Zato nas tako zelo veseli ročno delo, posebno vezenje. Kako dobrodošle so nam večerne urice, da udeležujemo svoj le-potni čut!

Koj po prihodu v gospodinjstvo šolo nam je sestra natisnila na blago najrazličnejše vzorce. Nekaterim narodne motive, srčke in nageljčke. Drugim, ki škilijo v mesta in ljubijo modernost, je dahnila v cvetje po-mlad. Resne mladenke vezejo prte za mrt-vaški oder, kar Rožani radi naročajo. V živem nasprotju s temi beračijo nekatere

Naše prireditve

SVEČE

Šentjakobska igralska družina priredi na cvetno nedeljo, dne 10. aprila v Svečah pri Adamu igro

D O M E N.

Začetek ob pol 3. uri popoldne. Vsi vab-ljeni!

ST. JAKOB V ROŽU

Naša igralska družina ponovi na cvetno nedeljo, dne 10. aprila ob pol 8. uri zve-čer v farni dvorani igro

D O M E N.

Kdor te priljubljene ljudske igre še ni videl, naj izkoristi to priložnost!

magnet, ki je od dne do dne privabljal več vernikov. Proti koncu je bil misijon že kar mogočna manifestacija vernih Slovencev. Tudi prejem sv. zakramentov je bil zadovoljiv. Vsak je moral priznati, da je ta misijon za Slovence mnogo bolje uspel, kakor lanski za Nemce.

Borovljanci izrekamo g. misijonarju za njegov trud iskreno zahvalo. Želimo ga še večkrat imeti v svoji sredi.

Naš g. župnik dr. Geramb pa je zaradi obolenosti moral ravno pred začetkom mi-sijona izpreči in oditi na bolniški dopust. Želimo mu izboljšanje zdravja in zasluženi pokoj.

BOROVLE

(Sveti misijon)

V tednu 20. — 27. marca je pri nas bil sv. misijon za Slovence. Vodil ga je la-zarist p. Ciril Demšar z Dunaja. Njegove poljudne in mikavne pridige so bile kakor

Gledališče v Celovcu

MESTNO GLEDALIŠČE:

Petek, 8. 4. ob 20.15 uri: Lucia di Lammermoor, opera (premiera). — Sobota, 9. 4. ob 20.15 uri: Die ungarische Hochzeit, opereta. — Nedelja, 10. 4. ob 15.00 uri: Lucia di Lammermoor, opera. — Sreda, 13. 4. ob 20.00 uri: Ein Walzer-traum, opereta (poslednjič). — Če-rtrek, 14. 4. ob 20.15 uri: Lucia di Lammermoor, opera. — Veliki pe-tek, 15. 4. zaprto. — Velika sobo-ta, 16. 4. ob 20.15 uri: Lucia di Lammermoor, opera. — Velikonoč-na nedelja, 17. 4. ob 20. 15: Gaspa-rone, opereta, (premiera). — Veli-konočni ponedeljek, 18. 4. ob 15. uri: Gasparone, opereta.

KONCERTNI DOM:

Sobota, 9., nedelja, 10., sobota, 16. nedelja 17., ponedeljek, 18. aprila: Die erste Frau Selby, komedija. — Začetek vselej ob 19.30 uri.

NOVA PREMIERA

V petek, dne 8. 4. nam bo Mest-no gledališče predstavilo svojo novo premiero, in sicer pride po dolgem presledku na vrsto znana Donizettijeva tragična opera »Lu-cia di Lammermoor«.

FILMI

Bistrica v Rožu:

Sobota, 9. IV.: Die Frauen sind für die Liebe da (IVa). — Nede-lja, 10. IV.: Der Tiger von Esch-napur (IV). — Sreda, 13. IV.: Die Nächte der Cabiria (IV).

Pliberk:

Sobota in nedelja, 9. in 10. IV.: Einmal noch die Heimat sehen (III). — Torek in sredo, 12. in 13.: Sklavenkarawane (III).

Št. Jakob v Rožu:

Sobota in nedelja, 9. in 10. IV.: Der Edelweiskönig (III). — Sreda, 13. IV.: Sturm über Persien (III).

MALI OGLASI

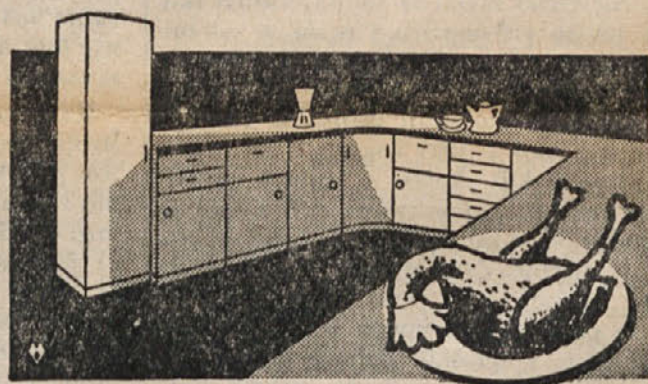
Poceni obleke, krila, hlače, omare, postelje, kredence, ure, v starinarni FUCHS, Klagenfurt, Salmstrasse 4. Hlačke za dečke, elegantno karira-ne ali gladke od 79.— šilingov pri SATTLER, Klagenfurt am Heu-platz.

Duvetine-jopiči za otroke od 125.— šil. pri SATTLER, Klagenfurt am Heuplatz.

Texas-hlače za otroke od 49.— šil. pri SATTLER, Klagenfurt am Heuplatz.

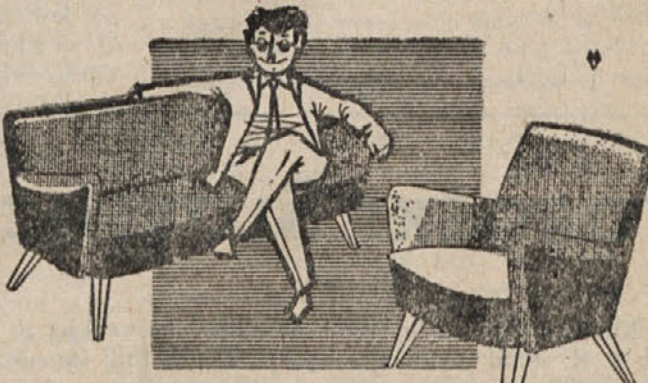
Moderne predelave — klobučarski salon „ELITES“, Völkermarkter Straße 13.

STADLER Möbel

Festtagsbraten aus neuer Küche

Stück für Stück können Sie unsere modernen Anbau-küchen mit den unempfindlichen Kunststoffoberflächen und den vielen Variationsmöglichkeiten erwerben. Wir beraten Sie gern ganz unverbindlich.

Gut gepolstert in die Zukunft

An unseren Polstermöbeln in vielen Formen und Ar-ten, mit Bezugstoffen nach Ihrer Wahl, haben Sie jahrelang ungetrübte Freude.

- Unsere beste Reklame ist die ständig steigende Zahl zufriedener Kunden.
- Die Auswahl ist unübertroffen.
- Wir führen nach wie vor das günstigste Volks-Schlaf-zimmer.
- Besichtigen Sie unsere neue Teppich- und Vorhang-stoffe-Abteilung.
- Beratung durch unsere Architekten und Zustellung mit eigenen Möbelautos kostenlos.
- Kreditgewährung zinsfrei durch Eigenfinanzierung und SW-Kredit bis 30 Monate.

Diese Vorteile bietet Ihnen Ihr

Haus der guten Möbel

KLAGENFURT, Theatergasse 4 • Tel. 50-24, 52-62

Gradbeni delavci le dosegli povišanje mezd

Prejšnji teden se je nenadoma razjasnilo nekoliko oblačno koalicijsko nebo. OeVP je namreč nepričakovano spremenila svoje stališče in pristala na zvišanje plač gradbenim delavcem, kljub temu, da se je zvezni knačler Raab do zadnjega tej zahtevi upiral. Bilo je pa dogovorjeno, da do konca leta 1961 gradbeni delavci ne smejo zahtevati novih povišanj. Zagrenjeno je kancler Raab v svojem nedeljskem radijskem govoru potožil, da so ga nekatere lastne organizacije pustile na cedilu. Oči-

vidno se je vodstvo OeVP odločilo, da glede ukrepov, ki utegnejo imeti volilne posledice, ne sprejema borbe s socialisti. Inicijativa novega generalnega tajnika OeVP glede izdaje novih »ljudskih delnic« kaže, da bo poskušala OeVP po tej liniji pritisniti socialiste ob zid, v upanju, da bo mogla pri tem ponoviti uspeh, ki ga je dosegla pri prvi izdaji ljudskih delnic.

Tudi glede Raabovega predloga o zaporu plač in cen koalicijski stranki še ni sta sprejeli dokončnih sklepov.

Delo kmeta v aprilu

Na polju

so ta mesec glavna opravila: sajenje krompirja, setev krmske pese, koruze, fižola detelj itd. Sajenje in setev v vrste ima zlasti to veliko prednost, da nam rastlin pozneje ni treba okopavati in osipati na roko, temveč lahko to opravimo z okopalnikom in osipalnikom ter z živino. To je popolnejše in cenejše ter nam pomaga do boljših in obilnejših pridelkov.

Na travniku

končamo čiščenje, trebljenje, gnojenje in branjanje. Če tam sejemo, sejemo samo trave, a tudi malo detelje vmes ne škoduje. Dobro seme da dobro krmo in dobra krma dá dobro živino.

V sadovnjaku

je razen cepljenja malo dela. Cvetoderja in majskega hrošča, ki se pojavi proti koncu aprila, zatiramo s pobiranjem, pri čemer nam lahko dosti pomagajo ptiči. Zaradi tega je priporočljivo postaviti v sadovnjak nekaj tako imenovanih gnezdnih skrinjic. Pritrdimo jih na močan drog, tega pa na vrh drevesa.

V hlevu

bomo proti koncu meseca vsaj ponekod že začeli krmiti živino z zeleno hrano. S suhega na zeleno krmiljenje moramo preiti počasi. Šele po štirinajstih dneh mešane hrane smemo začeti dajati samo zeleno krmo.

Travo in deteljo kosimo zjutraj po rosi ali proti večeru pred roso. Pazimo, da se zelena krmila ne ugrejejo in ne ovenejo. Zaradi tega jih moramo spraviti domov takoj in jih narahlo in na tanko raztrositi v senčnem prostoru.

Vso živino, posebno pa brejo, začnemo puščati pogostejše in za dalj časa na prosto, da se dobro pregiblje in nauži svežega zraka.

Ne pozabimo naše stare navade ter temeljito razkužimo hleve in svinjake z apne-

nim beležem. Pazimo na snago korit, jasli in vse posode, ki jo uporabljamo za krmljenje živali.

Piščeta, ki so se izlegla, imejmo na toplem. Začnemo jih krmiti šele 24 ur potem, ko so se izvalila. Najprej jim dajmo drobnega potočnega peska, ki ga nujno rabijo za prebavo. Ko pišče použije nekaj zrn peska, mu začnemo dajati krušnih drobtin, proso in podobnega semenja. Držimo se pravila: nikdar preveč, pač pa večkrat. V prvem tednu krmimo piščeta vsaki dve uri, potem pa približno vsake tri ure.

Kmetijska zbornica izdaja cepiče

Koroška kmetijska zbornica izdaja tudi letos cepiče za požlahtnjenje sadnega drevja. Na razpolago ima cepiče vseh sort, ki jih gojimo v Avstriji oz. na Koroškem. Cepiče izdajajo interesentom ob ponedeljkih in četrkih v Celovcu, Museumgasse 5. Cepič stane 30 grošev. Sadjarska društva, oskrbniki sadovnjakov, kmetijske zadruga in skupine podeželske mladine dobijo, če izvedejo požlahtnjenje v svojem krogu, cepiče zastonj. Priporočamo pa, da se vsakdo pred cepljenjem sadnega drevja posvetuje s strokovnjakom Kmetijske zbornice ali oskrbnikom sadnega drevja, ki je opravil izpit.

Hladilnike, pralne stroje, električne motorje in vse električne predmete pri

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

— Plačila tudi na ugodne obroke —

NUN AUCH

Bleyle

KLEIDUNG

KOSTUME, KLEIDER, ROCKE

IM MODENHAUS

Grüner

KLAGENFURT, BURGGASSE

F.R.C.
möbel

**EIGENE ERZEUGUNG
PROMPTE LIEFERUNG
JEDE MENGE GREIFBAR**

Das sind die einmaligen Vorteile der heimischen
F. R. C. - FREMDENZIMMER
Als selbstverständlichen Kundendienst bieten wir

**ZINSENLOSE RATEN
FREIE ZUSTELLUNG
KOSTENLOSE BERATUNG**

FERCHER-REICHMANN & CIE
MOBELFABRIK - VILLACH

APRILSKI PREGOVORI

Če je april deževen, kmet ne bo reven.
Če v dežju drevo cvete, nikdar sadja ne daje.
Če češminje brhko cvete, rž rada bogato daje.

ŠPORTNI KOTIČEK

ZE ZOPET NOV SVETOVNI REKORD V KROGLI

Komaj smo v prejšnji številki zabeležili svetovni rekord, ki ga je pred par dnevi postavil amer. atlet Bill Nieder s 7.25 kg težko železno kroglo z metom 19.45 m, že je prišlo poročilo od onstran oceana, o novem fantastičnem svetovnem rekordu. Atlet Dallas Long je namreč v Los Angelesu zalučal to železo kar 19.67 m daleč, torej samo 33 cm manj kot 20 m, katero znamko smo si doslej samo v sanjah mogli predstavljati. Izgleda, da nas bodo ameriški športniki tudi na letošnjih olimpijskih igrah v večnem mestu presenečali.

25. mednarodno kandahar-smučarsko tekmovanje v Sestriere je tudi za avstrijske alpske tekmovalce izpadlo ugodno izveniški moški smuk, četudi v kombinaciji ni vse tako funkcioniralo kakor bi želeli. Pri dekletih je v smuku zmagala znana olimpijka Traudl Hecher pred svojo rojakinjo 15-letno Christl Haas. Značilno je, da so vseh prvih pet mest zasedle Avstrijke in to: 1. Traudl Hecher 2:07,5 min.; 2. Christl Haas 2:09,5 min.; 3. Erika Netzer 2:11,3 min.; 4. Herlinde Beutelhauser 2:11,7 min.; 5. Marianne Jahn 2:12 min. Šele na 6. mestu je Italijanka Pia Riva. — V slalomu je bil prvi Avstrijec Hias Leitner 108,7; 2. Ludvig Leitner (Nemčija) 110,0, na četrtem mestu je avstrijski olimpijec Stiegler 111,7. V smuku je zmagal Francoz Duvillard s časom 2:05,2 min., dočim je prvi Avstrijec Stiegler zasedel šele 5. mesto in tudi naslednje štiri mesta so zasedli Avstrijci. V kombinaciji je bil prvi Francoz Duvillard, dočim se je Avstrijec Hias Leitner umestil na 4. mesto, Stiegler pa na šesto. Mlada Avstrijka Marianne Jahn je bila prva v slalomu, dočim je bila Traudl Hecher na 5. mestu. Marianna Jahn je zmagala tudi v kombinaciji.

POPRAVEK

V naš članek o DRAVSKIH ELEKTRARNAH na 4. strani prejšnje številke je tiskarski škrt vtihotapil nekaj tiskovnih napak, ki jih popravljamo: Tehnični direktor je dipl.-ing. Werner. Poslovni obseg podjetja se je od leta 1948 (in ne leta 1958) do danes 147-krat povečal. V Kazah je bilo treba izkrciti 26.000 kv. m zemljišča ter odkopati 16.000 kub. m vrhnje plasti.

Svetega Jurija luža, o kresu suša.

Večkrat, kakor ima leto dni, aprila se vreme spremeni.

Da freut sich der
Osterhase über ...

SAMONIG

Damenseidenunterkleider
garantiert maschenfest, mit schöner Spitzenverzierung **23⁸⁰**

Perlon-BH
gute Paßform, alle Größen **9⁸⁰**

Damenperlonunterkleider
mit schöner Spitze und breitem Plissee-Abschluß, Modifarben **39.-**

Damenwäschegarnitur
aus Baumwollripp, Hemd und Hose, alle Größen **21⁹⁰**

Damenslip
die gute Unterziehhose aus Baumwolle **7⁹⁰**

Kinderstrümpfe
aus gutem strapazfähigem Baumwollgarn, ab **5⁹⁰**

Kinder-Kniestrümpfe
aus Helanca - Kräusel, dreifarbiges Sportmuster sehr haltbar, ab 19.50, aus gutem Baumwollgarn, zweifarbig gemustert, ab **9⁸⁰**

Kinder-Hose
aus prima Baumwolle, doppelter Zwickel ab **8⁵⁰**

Mädchen-Seidenunterkleid
m. breiter Perlonspitze, garant. maschenfest ab **22⁵⁰**

Mädchen-Petticoat
aus Perlon, breiter Perlonspitzenabschluß ab **28⁵⁰**

Knaben-Sporthemden
aus gewebtem Baumwollzeppir ab **25⁹⁰**

Knaben-Hemden
aus prima Sanfor-Popeline in Weiß ab **34⁹⁰**

Knaben-Polohemden
Kuzarm. prima Baumwolltrikot ab **12⁹⁰**

Kinder-Strumpfhosen
aus Helanca - Kräusel, sehr elastisch, unverwundliche Qualität ab 36.90, aus prima Baumwollgarn, Perlon verstärkt, in Farben: Beige, Grau, Rot, Blau, Weiß **18⁹⁰**

Herren-Sporthemden
aus kariertem Baumwollzeppir **45.-**

Herren-Sockets
aus Helanca - Kräuseln, sehr haltbar, 11.80, aus Baumwollgarn **6⁹⁰**

Herren-Unterhose
gute Baumwollqual. ab **13.-**

Herren-Modehemden
NON-IRON-Popeline **79⁸⁰**

Seidenschal
aus reiner Seide, moderne Dessins 6.90, aus Shantungseide **5⁹⁰**

Seiden-Kopfschal
mit Fransen **3⁹⁰**

Perlonstrümpfe
nahtlos, Markenware in den Modifarben „Indiana und Cubana“ **19⁸⁰**

Perlonstrümpfe
mit Naht, fehlerfrei, dunkle Modifarben **11⁹⁰**

Damenwesten
aus reiner Wolle, modische Kragenfasson **79⁸⁰**

Seiden-Kopftücher **5⁹⁰**

Damen-Kräuselstrümpfe
sehr elastisch u. strapazfähig in Modifarben, **15⁹⁰**

Damen-Seidenstrümpfe
Sohle verstärkt **8⁹⁰**

Damen-Wevenit-Pullover
in Modifarben, ¾ Ärmel **69⁸⁰**

Damen-Moderöcke
mit doppelten Hohlfallen, orig. Ornamentdessins, aus knitterfreiem Wollin 99.80, aus Streifdessins **49⁸⁰**

Damen-Blusen
herzige Fasson, ¾ Ärmel, aus NON-IRON-Stickereistoff 79.80, aus Seidenpopeline **69⁸⁰**

Diese billigen
Preise nur im
Kaufhaus

SAMONIG

VILLACH AM SAMONIG-ECK

Pomlad prihaja

Kdo je ni z nestrpnim veseljem pričakoval, prijazne in s svojo toploto vso naravo oživljajoče pomladi? Topli sončni žarki so končno le zmagali v skrivnostnem boju s temo, pregnali so dolgo zimo in neusmiljeni mraz. V teh dnevih se vračajo ptice selivke in nam prinašajo tople pozdrave iz daljnega juga. Zvesto sledijo nežnemu vabilu nove, prihajajoče vigredi.

Priroda se je odpočila in kmalu se bo vzdramila iz dolgega zimskega spanja. Vse bo zaživelo k novemu, bujnemu razmahu. Tajno veselje napolnjuje človeško dušo in srce, ko opazuje vsako pomlad se ponavljajoči novi čudež narave. Da, narava je res odprta božja knjiga. Odprimo svoje oči in bomo videli čudežno lepoto. Nasitimo se ob neizmerni raznolikosti po božji zamisli hotenega stvarstva. Ne moremo si dovolj podrobno in natančno ogledati in še manj doumeti, kakšne mogočne sile so na delu. Človek le strmi in občuduje lepoto in veličino božjega dela.

Vsak dan prinaša nove moči, daje nove sokove, pospešuje rast, omogoča razkošno cvetenje in pripravlja končno zorenje. Božje stvarstvo, ti si najočitnejši in prepričevalen dokaz, da te je zamislil in ustvaril vsemogočni Bog! Iz nič te je ustvaril in ti dal svoje svete in večne zakone. Vedno na novo ti daje življenjsko silo in lepoto, ki je odsev neskočne Lepote, raznolikost v barvah in oblikah, plodovitost in čilost.

Kar je sonce za rast, cvetenje in zorenje v naravi, to je mladina za narod. Na mladino stavlja vse svoje upe, od nje pričakuje vselega, požrtvovalnega in po načelih svete vere in pravosti usmerjenega življenja. Od nje si želi ustvarjanja ter marljivega udejstvovanja na področju srečne — notranje, kakor tudi zunanje, življenjske oblikujoče kulture. Mladina mora sprejemati in čuvati sveto dediščino vrlih prednikov in hrabrih praočetov. Njej je izročeno najdražje, kar imamo na svetu, in to je sveta vera ter draga materina beseda. To dvojje ji je zaupal sam Bog v svoji ljubezni in dobrotljivosti.

Dragi prijatelj, draga prijateljica, tvoje mlado življenje je pomladanska doba, ki naj bo blagoslovljena z naravnim in nadnaravnim razvojem. Obenem pa je ta doba nadepolni čas tvoje priprave na poklic, ki ti ga je namenil tvoj Stvarnik. Je to čas telesne in duševne rasti ter najvažnejši čas zbiranja moči za poznejše življenjske naloge, cilje in za tvoje poslanstvo.

Zato se, draga mladina, skrbno pripravljaj, vsak dan se premaguj in vzgajaj k odpovedi, da bo tako zorela osebnost in dozorela tvoja značajnost. Ne pozabi pregovorov, ki pravi: »Kar v mladosti seješ, boš v starosti žell«

Tvoja pomlad življenja, posejana z rožami in trnjem, naj obrodi z božjo pomočjo in milostjo bogat sad versko globokega, narodno zavednega, Cerkev zvestega, značajno utrjenega člana našega naroda!

Vatikanska država

Država vatikanskega mesta je sedež papeštva. Najmanjša samostojna država na svetu je v središču mesta Rima in obsega 108,7 akrov. Na tem majhnem ozemlju so: vatikanska palača, muzeji in umetnostne galerije, vrtovi, knjižnica, astronomski observatorij, bazilika svetega Petra in še nekaj drugih zgradb. V mestu Rima nekam ima Vatikan 13 zgradb, ki imajo eksteritorialne pravice. Med temi poslopji so štiri glavne bazilike (sv. Janeza na Lateranu, Marija Snežna, sv. Pavel in sv. Lovrenc) in poslopja, v katerih so uradi rimske kurije. Papeška poletna rezidenca v Castel Gandolfo, ki je 15 milj oddaljena od Rima, spada tudi med te stavbe.

Vlada vatikanskega mesta je v rokah vsakokratnega papeža. On ima najvišjo izvršno, zakonodajno in sodno oblast; izvajanje te oblasti zaupa upravi komisije kardinalov. Zakonski sistem ima svojo podlago v kanonskem (cerkvenem) pravu. Kardar pa cerkveni zakonik ne upošteva slučajeve, ki se zgodijo, uporabijo zakone mesta Rima.

Vatikanska država je popolnoma nevtralna in uživa vse pravice samostojne države. Ima državno tajništvo, kar bi odgo-

Po Försterju:

Oh, ti jeziki...

Poznamo tri vrste jezikov: govejega, prašičjega in — opravljevega. In tega je najmanj prida. Zasledimo ga pri otrocih, a neredko tudi pri odraslih. Žal ga največ pripisujejo toliko čaščenemu nežnemu spolu, ki pa se prav v tej lastnosti pogosto pokaže prav malo nežnega in plemenitega.

Koliko je tega obiranja! Saj verjamemo, da tega ne delajo iz hudobije, ampak samo, ker jezik miga, ne da bi srce kaj vedelo o tem. Kaj nam govori srce o čenčanju? Gotovo ni nobenega dekleta, ki bi mislila, da lahko z raznašanjem grdih dejanj ali besedi napravi kaj dobrega.

Morda hoče s takim govorjenjem svoje bližnjega opozoriti na napake? Kaj še; tedaj bo prijateljsko stopil k njemu in ga zaupno in obzirno opozoril. Le to bi bilo opravičljivo in prav. Toda čenča govori vedno le o drugih in raznaša, kaj so ti zagrešili. Komu pa koristi, če sestra razglaša vsem tovarišicam, da njen brat nikdar pred polnočjo ne pride domov in da mora mati njeno starejšo sestro trdo držati, ker ima prijatelja, ki ni na dobrem glasu? To ni prav nikomur v korist. Naprotno!

Že nam samim je v veliko škodo vsako opravljanje. Čim več namreč slabega slišimo o drugih, tem boljši se zdimo sami sebi. In čim več brkljamo okoli drugih, tem manj pometamo pred svojim pragom.

Še večjo škodo povzročimo z opravljanjem drugim. Saj ne slišijo, ko se šušlja vse tako na skrivnem. In kaj je najhujše? Ker se opravljanje ne rodi iz ljubezni, zato ji ni nič sveto; ne drži se resnice, vse zavija in vsakomur vse verjame, pa naj je še tako neverjetno. Imamo čenče, ki bi ne mogle ubiti niti muhe, znajo pa svojega bližnjega počasi ugonabljati, ko mu jemljejo ugled in iz njegovih najmanjših pogrškov napravijo celo lopovščino.

Nekeaj o filmu

»Most« (»Die Brücke«)

V povojnih letih je izšlo mnogo knjig, ki so opisovale vojne dogodke. Ker je vojna prizadela toliko gorja in to ne samo premaganim, marveč tudi zmagovalcem, skoraj vse knjige vojno obsojajo kot največjo zablodo sodobnega časa.

Še v vse bolj živih podobah more prikazati grozote vojne film. In res je po vojni bilo izdelanih mnogo filmov, ki prika-

Tako se pogosto zgodi: kar je perica ali služkinja ujela skozi špranjo pri vratih o gospodinj, to raznaša seveda nekoliko povečano med svojimi sovrstnicami, te pa prav tako naprej; če pa čez teden o tej zgodbi zopet sliši prva klepetulja, je niti sama ne prepozna več. Smešno, a vendar resnično. Saj pomaga tem klepetuljam velika armada, namreč vsi puhloglavci, ki raznašajo grdobije, ne da bi mislili pri tem kaj slabega, ampak sebi in drugim v zabavo.

Vsekakor je treba narediti konec tej razvadi! Toda kako? Vedno se moramo zavdati, da je naše srce in naš razum proti čenčam, naš jezik pa je zanje. Torej sta dva proti enemu. Jezik gotovo ne more po vseh pravilih tekmovanja zmagati. Toda treba je največje pazljivosti.

Če se pa hočemo v govorjenju še izpolniti, je pa potrebna odločnost, da o nobenem človeku ne bomo govorili ničesar grdega. In če se spozabi prijateljica, jo ogorimo: »Ali si za to postavljena, da blato raznašaš? Ali ne storiš tudi sama marsikaj, kar bi lahko napačno razumeli?«

Veliki cerkveni oče sv. Avgustin pripoveduje v svojih spisih o svoji materi, ženi iz preprostega ljudstva. Pri tem omenja njeno lepo lastnost, da namreč nikoli ni raznašala žaljivih in grdihi reči. Takole pravi: »Če se je v pričo nje prijateljica v zagrizenem srdi s pikrimi besedami znešla nad odsotno sovražnico, ni tega nikoli povedala odsotni, ampak samo mirila, da bi jih spravila.«

Od tega je skoraj dva tisoč let; pozabljene so vse klepetulje iz onih davnih časov; tej zvesti materi pa je sin postavil večni spomenik. Prav gotovo bi vsaka izmed deklet naše dežele rada zaslovela in postala enaka tej veliki ženi.

zujejo v vsej strahoti vojno uničevanje življenj in imovine narodov. Skoro vsi filmi prikazujejo, do kakšnih zločinov pripelje razdivjanost v vojnem času, pri čemer največ trpe nedolžni in poštenj.

Lansko leto je tudi nemška filmska produkcija izdelala film: »Most«. Dejanje se odigrava v zadnjem letu vojne v majhnem nemškem mestu. Meščani še niso občutili grozot vojne, čeprav je že štiri leta trajala; res, možje so bili na fronti, živilskih nakaznic so se že kar navadili in v šolah je mladina zasledovala na zemljevidih pomikanja fronte proti nemškim mejam. Torej še dokaj mirno in urejeno življenje!

Nekega dne pade prva bomba v bližino mesta. To je bila velika senzacija. Kmalu zatem so vpoklicani k vojakom tudi študentje višjega razreda; so še na pol otroci in o vojnih grozotah nimajo nikakega pojma. Toda ponosni so, da smejo na fronto prav sedaj, ko se povsod redna vojska umika. Preizkušen in razsoden profesor se potegne za svoje študente in hoče rešiti njih mlada življenja; saj je vendar nesmišeln v zločin te na pol otroke, katerim je vsa šolska vzgoja prikazovala vojno kot sveto poslanstvo nemškega naroda, pogrti v vojni pekel in v pogubo. Dosegel je, da je bilo sedmerim mladostnikom določeno stražiti vojaško nepomemben most v bližini mesta.

Z vsem »junaštvom« se postavijo v obrambo mostu; saj jih je neki nižji častnik v govoru do fanatičnosti navdušil. Zato niso opustili svojih pozicij, ko se je redna vojska mimo njih umikala in tudi ne, ko so se bližali težki tanki in oklepniki ameriške vojske. Z vso naivno hrabrostjo so se zoperstavili z ročnimi granatami, brzostrelkami in tankovskimi minami in ob prvih uspehih prav otroško uživali. Toda kmalu

Zakaj ima knjiga tako moč?

So ljudje, katerih besede imajo silno prepričevalno moč: »Tako govori, da moraš verjeti,« se pozneje opravičujemo, ko vidimo, da smo bili preveč lahkoverni. V mnogo večji meri moremo isto trditi o knjigi; saj je vendar vsaka knjiga tiskana prav zato, da svoje čitatelje pridobi in prepriča. Govorjena beseda ne more biti nikdar tako pretehtana, kakor je pretehtano postavljena v knjigi. Izrazi so tako nanizani, da bi čimbolj potegnili za seboj in prepričali.

Pred vsako važnejšo odločitvijo se človek nehoti vpraša, kako neki drugi mislijo o tem in kako ob podobnih prilikah drugi delajo. In če je kaj že večkrat bral, si bo pač mislil: to že ne bo tako strašno slabo, saj se večkrat dogaja in je še v knjigah pisano o tem. Življenje je pač tako in ljudje so bili vedno taki, kakor poročajo knjige. Tudi velika zla dejanja in hude zablode začne človek polagoma opravičevati pred seboj in pred drugimi, če pogosto in v lepi obliki sliši ali bere o njih. Vstaja mu misel, da bi jih še sam storil, saj je posnemalni nagon v človeku mnogo večji in vplivnejši, kot bi si kdo mislil; zlasti v mladem človeku je ta nagon zelo razvit.

S kakšnim zaničevanjem bi čitatelj marsikaj vrgel knjigo v ogenj, če bi vedel, kakšen je tisti človek, ki jo je napisal! Pa saj bi najbrž tudi tak pisec ne mogel verjeti, če bi videl, da ljudje njegove izmečke tako sprejmejo za resnico.

Nadškof Jeglič opozarja: »Koliko je pa tako učenih ljudi, ki bi znali vse zmote zavrnilo? Koliko? Skoraj nič! In to ne le v kmečkem, delavskem stanu, ampak tudi v drugih stanovih, tudi izobraženih? Kdo pa more vse sam preiskati? Ni mogoče, ker ni ne časa ne prilike. Vsi so navezani na pisatelja.«

Pisatelju večkrat založnik določi vsebino in način pisanja. Naroči mu, kaj in kako naj piše, da bo knjiga vlekla in šla v denar. Tedaj si bo brezvesten pisatelj močno prizadeval tako pisati, da bo dražilo nižje nagone in strasti.

Kakor ne uživamo vsega, kar vidimo, tako tudi ne bomo vsega brali, kar nam pride pod roke. Že en sam stavek more človeku zelo škoditi, ker ga morda ne zapusti več, ampak se oprime tudi njegove domišljije in v njej neti strast, voljo pa hromi. Naj se nikdo ne zanaša, češ: kaj mi pa more škodovati, saj sem utrjen in močan. Tudi drevo je močno in utrjeno, pa mu nezatni voluhar izpodje korenine, da se posuši.

Vsak pišun slabe knjige je velik zločinec. Njemu še posebno velja Jezusov vzklík: »Gorje človeku, ki po njem pride pohujšanje!«

se je začel pravi pekel. Čeprav so se levje borili, so v tem ognju in prahu zgubili živce in ko so gledali, kako so eden za drugim padali, so preostali kar ponoreli in se v brezsmiselni borbi do zadnjih moči bojevali in končno tragično vsi padli za obrambo nepomembnega mostu.

Režiserju Bernhardu Wickiju se je v tem filmu povsem posrečilo to vojno dramo prikazati v umetniško in etično odlični podobi. Vse dejanje se odigrava v veliki napetosti in vendar brez vsake tendencioznosti; kritika priznava filmu, da je mojstrsko delo. Ves film je pretresljiva tragedija fanatizma in prepričljiva obsodba vojne. Posebno današnji mladini, ki ne pozna več, kako zlo je vojna, bi naj bil ta film resno opozorilo, da je vojna velika zabloda in zločin nad človeštvom.

Film »Jovanka« so minuli teden predvajali v Milanu in sicer samo za žensko občinstvo. To je bila zamisel glavne igralkice Silvine Mangano, ki je s tem hotela poudariti svojo in svojih vrstnic željo za mirom. Film so snemali med drugim tudi na Koroškem in se njegovo dejanje vrši med drugo svetovno vojno. Med drugim prikazuje pet Jugoslovank, katerim partizani zaradi njihovih simpatij do Nemcev poročajo lase. Med tem prizorom so v milanskem kinu tekli gledalkam potoki solza. Ko pa dekliska srca zagorijo končno za partizane in jih le-ti slavijo kot junakinje, so se gledalke spet oddahnille.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pred petnajstimi leti

Z bralci našega lista kramlja Alojzij Vauti, selski župnik

Dne 14. aprila bo zopet obletnica tistega dne, ko so leta 1943 Hitlerjevi valpi začeli izganjati mirne slovenske družine z domov in nas seliti v tujino. V spomin na tisto strašno dobo začnemo z objavo pričujočega sestavka č. g. Alojzija Vautija, da se tako duhovno povežemo z vsemi tistimi, ki so zaradi zvestobe veri in narodu trpeli po ječah in taboriščih.

Ur.

Dragi bralci »Našega tednika«!

Ob koncu svojega zadnjega pisma jeseni sem zapisal, da se pozimi bolj držim tople peči, pri peči pa se nič posebnega ne zgodi. Zato vam ne bom imel kaj pisati. Res rad sedem k topli peči, da preganjam svoj revmatizem. Že stari Latinci so se držali pravila: »Sedere post fornacem, habere bonam pacem«, to je: sedeti ob peči in uživati mir. V takih samotnih urah pa mi misli rade pohitijo nazaj v tista leta, ko nisem užival tako mirnega življenja, to je v dobi Hitlerjeve vlade. Ravno pred petnajstimi leti me je spet vrglo za osem mesecev v nemirni svet. Marsikaj sem doživel. O tem bi vam rad nekaj povedal.

Malo moram poseči nazaj. Leta 1943 sem preživel v preiskovalnem zaporu v Celovcu. Konec januarja naslednjega leta pa sem bil pri obravnavi v Gradcu oproščen in teden navrh izpuščen na svobodo. Vrnil sem se na službeno mesto v Schöder na Zgornjem Štajerskem. V meni je vrelo veselje. Bilo mi je kot verni duši, ki se rešena iz vic dvigne v nebesa. Svet se mi je zdel mnogo lepši, bil sem vedno dobre volje in z vsem zadovoljen. Dobri ljudje so mi prinašali kruha, slanine, surovega masla. S temi priboljški in ob bolj-ši hrani v župnišču sem se polagoma okrepil od prestanega stradanja. Res, prav lepo mi je bilo tisto vigred in poleti 1944.

Dne 20. julija je bil poskušen atentat na Hitlerja.

Proti jeseni pa so me začele navdajati temne slutnje. Kar nisem se jih mogel znebiti. Nekaj se bo zgodilo, mi je govoril neki notranji glas. V duhovnih vajah utrjen pa sem mirno pričakoval, kar mi je Bog namenil.

Aretiran

3. oktobra, na god sv. Male Terezije, me je zgodaj zjutraj zbudilo trkanje na hišna vrata in nato je nekdo s krepkimi koraki prišel trkat na moje duri. Bil je orožnik.

»Vstanite!« Peljati vas moram v Gradec! Ob šestih bodite zagotovo pri avtobusu!

Saj ni bilo to prvič, že trikrat prej sem bil podobno povabljen na pot v zapor. A vendar sem bil začetkoma precej

nervozen. Treba se bo dobro opremiti za bodočo zimo. Oblekel sem toplo zimsko obleko, dve volneni jopici in plašč, spravil nekaj perila in jestvin v kovček in nahrbtnik. V naglici sem pospravil zajtrk, še kratek obisk cerkve, da se priporočim varstvu M. božje in potem hajdi s korajžo na rajzo na državne stroške.

Orožnik je bil dobrohoten in priazen. Nihče ni opazil, da me spremlja. V vlaku je sedel na drugem mestu, jaz pa v družbi dveh duhovnikov. Tema sem latinsko razodel, da sem na potu v zapor in se jima priporočil v molitev.

V Gradcu

V Gradcu sem se z orožnikovim dovoljenjem smel oglasiti pri škofijskem kanclerju, nato sva krenila v pisarne gestapa, nastanjene v nekih barakah. Zvedavo so me pogledovale frajle, naju pošiljale tja in sem, končno me je orožnik le mogel oddati drugemu organu. Ta me je povedel v zapore okrajnega sodišča. Prtljago sem moral oddati v pisarni, nato me je stražnik spremil v čedno celico.

Eden je že prebival v njej. Razveselil se me je. Si je pač želel družbe. Na vprašanje: Zakaj so vas zaprli? mu nisem mogel odgovoriti, saj še sam tega nisem vedel. Kmalu sva se поблиže spoznala - oba žrtvi gestapa. Po večerji sem kmalu zaspal in dobro spal. Drugi dan sva nadaljevala z razgovori.

Pravil mi je, da se je pred gestapo več mesecev skrival na Hrvaškem v nekem samostanu, pa so ga končno le izsledili in zaprli. Zaupljivo je nadaljeval. »Moja zadeva je sicer dokaj nevarna, pa se nič ne bojim. Hitler bo premagan, nacizem se bo zrušil. Še nekaj mesecev, pa bo na tleh in potem gorje jim! Tega se zavedajo tudi gestapovci in na tihem si že belijo glave, kako odnesti zdravo kožo. Med gestapovci imam znanca, ki igra zdaj še vplivno vlogo, je dejal. Na tistem sva domenjena takole: On je založil moj akt, da ne pride kmalu na vrsto in če pride, ga bo že spet potisnil nazaj. Tako moja zadeva ne pride do obravnave in bom tu mirno počakal na konec. Za to njegovo uslugo pa bom potem zastavil vse moči, da ne bo kaznovan.«

Moj tovariš je tudi vedel povedati, kake načrte imajo vodilni nacisti proti katoliški Cerkvi, v slučaju zmage seveda. Na določeni dan bi nenadoma aretirali vse duhovnike in škofo, zaprli cerkve in zaplenili premoženje, vernike pa ustrahovali. Trdil je, da ve to iz popolnoma zanesljivega vira. Zmožni bi že bili ti brezbožne-

ži kaj takega storiti, pa Bog je prekrizal njihove namene.

Kar dobro bi se bil počutil s tovarišem v tej celici, a le kratke so bile ure mojega bivanja ob njem. Že drugi večer sem se moral preseliti v odhodno celico. V pisarni so mi iz kovčka izročili jestvine, drugo je vse ostalo tam, oddati sem moral še denar in uro. Na kovčku sem ugledal napis: Plötzensee, Berlin. Torej v Berlin me pošljejo. Zakaj neki?

V odhodni celici je bila pisana družba vseh mogočih ljudi različnih narodnosti. Seznanil sem se z graškim trgovcem. Nekaj je barantal z živilskimi nakaznicami in mora sedaj za kazen v Dachau. Čepeli ali ležali smo na golih tleh. Čevlje in kapo denem pod glavo in malo zadremam. V spanju slišim neko brskanje in nato cmokanje. Zjutraj vidim, da se je lačen Rus polastil mojega kruha. Ker ni mel noža je s prsti izdolbel sredico in jo pojedel. Nevoljen sem bil. Rajši bi mu bil dal cel kos, kakor da mi je kruh tako zmrcvaril.

(Dalje prihodnjič)

O SEBI

Meni ni spomin samo bolečin vir.

Z njega globočin sije mi višin mir:

Saj otrok sem bil pri Peci gori, kjer so peli mi lepenski boril! Na žalobni vzdih mi tožnost, temveč duše nadnaravna složnost, ki me nad sedanost povzdiguje in bodočnost lepšo oznanuje! Sreča in boleš nista mi nasprotje, duše sta prelest, vseh mišljenj sotočje! In od tam prihaja vzvišenosti sila, ki pomlaja me kot pesem mila!

Valentin Polanšek

Legenda o požaru

Ko sta Gospod in Peter hodila po svetu, sprva ni bilo hudo živeti. V dobrih časih se je pa ljudstvo prevzelo, postalo je zakrknjeno za Gospodovo besedo in nastopila je huda kriza, gospodarska in duševna.

Nekega dne se ustavita sveta popotnika ob njivi, kjer je počival orač. Bil je moč krepke postave, srednjih let in mirne narave. Popotnika sta se čudila naprednemu obdelovanju zemlje: oranju s plugom in Peter je pozdravil oratarja:

»Bog daj srečo! Je suša? Nič nimate dežja, kakor vidim!«

»Bog daj, Bog! Suša je, da! Saj nismo vredni dežja! Taki slabi časi, pa še tako lahkomišelnost ljudstvo! Saj drugega ne zasluzi današnji svet!« odgovori kmet modrovalno.

Gospod je prikimal, Peter pa je začel s kmetom pogovor in kmalu so govorili o križih in težavah kmetkega ljudstva.

»Gori! Pomagajte!« plane Peter pokonci in odhiti proti bližnji vasi, nad katero se je dvigal steber svinčenega dima. Ni ga mogel Gospod zadržati; Peter, ki je videl požar v življenju komaj drugič, se je Gospodu s silo iztrgal in odhitel na pomoč. Kmet se je v trenutku okrenil, pregledal vas in požar in malomarno dejal: »Smo že tako dolgo čakali! Kaj hočemo? Lesena koč, dolgovi, kriza. Saj je zadnji v naši vasi! Zdaj bo mir. Bog nam pomagaj, so že taki časi!«

Pljunil je na roke, zavihtel z bičem po zraku in oral dalje.

Gospodu se je zgubalo čelo, pogledal je za Petrom, pa ga ni bilo več videti. Blagoslovlj je na tistem kmetovo prizadevanje in delo in šel v vas.

Našel je Petra, ki je gasil in se trudil pred očmi radovednih ljudi, ki so zbijali šale. Peter jih je silil k pomaganju, jih zmerjal in se jezil nad njimi. Ves opečen se je trudil in tekal s škafo vodo po dvorišču.

Ko je bilo vse gotovo, se je umaknil in našel Gospoda, ki je sedel na plotu in opazoval početje ljudi. Namuznil se je Petru in dejal:

»Če se domačini niso potrudili, čemu se ti mučiš? Ali jim naj moj Oče nebeški pogasi, če sami zažgejo? Pusti jih, saj ne vedo, kaj delajo!«

»Pa vendar praviš, da naj bližnjemu v sili pomagam!«

»Da,« reče Kristus. »Pa v tem primeru bi ga bil pustil pri miru! Ali nisi videl, kako te je gospodar jezo gledal, ko si privlekel kravo iz hleva?«

»Gospod, pa ne razumem, kako se je vžgalo. Pravijo, da niso nič kurili. Gospodinja je tako rekla, njen mož pa pravi, da so kruh pekli, pa se je osmodila mačka in goreča bežala na podstrežje za slamnato streho. Kajne, Gospod, da to ne more biti resnica?« sprašuje nevedni Peter.

»To ve le Oče moj, jaz in še eden, za katerega pa nihče ne ve. Bodi pameten in ne sprašuj kot neveden otrok!« ga pouči Gospod in odšla sta iz tega kraja.

JULES VERNE:

121

Potovanje na Luna*)

Kljub popolnim aparatom in genialnim učenjakom, ki naj bi jih uporabljali, je bil uspeh zelo dvomljiv. Koliko okoliščin je bilo še neznanih! Saj so morali dvigniti izstrelek iz globine 20.000 čevljev! In z dvigom kroglice na površino še vedno ne bo rešeno vprašanje, kako so potniki vzdržali strahoviti udarec ob padcu, ki ga 20.000 čevljev globoka voda morda le ni dovolj ublažila.

Vsekakor pa je bilo treba poprijeti za delo z največjo brzino. J. T. Maston je ponoči in podnevi priganjal delavce, naj hitijo. Sam je hotel obleči potapljaško obleko in na sebi preskusiti aparate z zrakom, da bi dognal, kako se bodo v njih počutili njegovi pogumni prijatelji.

Čeprav so bile razne naprave skrbno izdelane in je vlada Združenih držav naklonila »Topniškemu klubu« znatne zneske, je vendar minilo pet dolgih dni - rekel bi pet stoletij - preden je bilo vse pripravljeno. Javno mnenje je bilo v tem času skrajno razburjeno. Po brzojavnih žicah in električnih kabljih so nepretrgoma krožile brzojavke po vsem svetu. Reševanje Barbicana, Nicholla in Michela Ardana je postalo mednarodna zadeva. Vsem naro-

dom, ki so bili vpisali prispevke za »Topniški klub« je bilo na tem, da rešijo potnike.

Na Susquehannu so slednjič vkrcali vrvi za dviganje, sobice z zrakom in avtomatska dvigala. J. T. Maston, inženir Murchison in odposlanci »Topniškega kluba« so bili že v svojih kabinah. Treba je bilo le še odpluti.

21. decembra ob osmih zvečer je korveta odplula po mirnem morju. Pihal je lahen severovzhodnik in pritiskal je precejšen mraz. V pristanišču se je gnetlo vse prebivalstvo San Francisca. Ljudje so bili razburjeni, vendar so ostali nemi in tihi; vzklikanje in pozdrave so si prihranili za povratek.

Ladja je krenila s polno paro in ob močnem vrtenju propelerja je Susquehanna naglo odplula iz zaliva.

Razgovor med častniki, mornarji in potniki na ladji ni treba omenjati. Vsi ti ljudje so mislili samo eno. Vsem je utripalo srce močnejše od istega razburjenja. Kaj neki delajo Barbicane in njegova sopotnika, vtem ko jim oni hitijo na pomoč? Kaj je z njimi? Ali so sploh še lahko tvegali kak drzen poskus, da bi se izmotali iz kroglice? Tega ni mogel nihče povedati. Jasnno je bilo tudi, da bi se jim vsak tak poskus ponesrečil. Skoraj 8 kilometrov globoko pod morjem se je kovinska ječa roga la vsem naporom jetnikov.

23. decembra ob osmih zjutraj je Susquehanna po hitri vožnji prispela na kraj usodnega dogodka. Vendar je bilo treba počakati do poldneva, da so lahko točno ugotovili kraj. Kajti boje, na katero je bila privezana sonda, še niso našli.

Opoldne je kapitan Blombery s pomočjo častnikov, ki so nadzirali merjenja in v navzočnosti odposlancev »Topniškega kluba« skušal ugotoviti, kje so. Vsi so zaskrbnjeno čakali na rezultat. Ugotovili so, da je Susquehanna nekaj minut zahodno od kraja, kjer je izstrelek izginil v valovih.

Korveto so torej usmerili točno proti ugotovljenemu mestu.

Sedeminštirideset minut po dvanajstih so opazili bojo. Bila je nepokvarjena in se od prvotnega kraja verjetno ni mnogo oddaljila.

- Končno! je vzklilnil J. T. Maston.

- Ali naj začnemo? je vprašal kapitan Blombery.

- Niti minute ne smemo izgubiti! je odgovoril J. T. Maston.

Ukrenili so vse potrebno, da je korveta skoraj negibno ostala na svojem mestu.

Preden bi skušal ujeti izstrelek v avtomatske klešče, je hotel inženir Murchison najprej ugotoviti njegovo lego na dnu oceana. Aparature za podmorska raziskovanja so napolnili z zadostno količino zraka. Potapljanje v takih aparatih ni brez nevarnosti;

zakaj ogromen pritisk v globini 20.000 čevljev pod morsko gladino jih lahko zmečka in posledice bi bile strašne.

Ne da bi mislil na nevarnost, so v te zaboje z zrakom zlezli J. T. Maston, Blomberryjev brat in Murchison. Poveljnik je stal na svojem mostu in vodil operacijo. Na najmanjši znak od spodaj bi ustavil potapljanje ali dvignil vrvi. Izključili so propeler in celotno silo strojev prenesli na dvigalo.

Pogrezanje se je začelo 25 minut po eni popoldne. Zaboje, ki so ga polni vodni rezervoarji vlekli navzdol, je izginil pod morsko gladino.

Dvojna skrb je zdaj vznemirjala častnike in mornarje na ladji; skrb za ljudi, zaprte v izstrelku, in za ljudi, ki so bili zaprti v podvodnih aparatih. Ti so sami nase popolnoma pozabili, in so skozi steklene line samo pazljivo motrili vodne plasti, po katerih so se spuščali navzdol.

Pogrezali so se hitro. Ob dveh in sedemnajst minut je J. T. Maston s svojimi prijatelji prispel na dno Pacifika. Spodaj so videli samo nerodovito puščavo, o podvodni favni ali flori ni bilo nobenega sledu več. S svetilkami, opremljenimi z močnimi reflektorji, so v temnih vodnih plasteh lahko pregledali precej obširen prostor, toda izstrelka ni bilo videti nikjer.

(Dalje prihodnjič)

Gostinski obrati, gospodinje, pozor!

Že sedaj si po ugodnih cenah nabavite manjkajočo opremo

v trgovini s preprogami RADLMAYER VILLACH

Velika zaloga žimnic, zaves, talnih oblog in raznih drugih vrst blaga za opremo sob

Plačilne olajšave!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 11. 4.: 14.00 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Medigra. — Narodno-gospodarski pomenek. 17.55 Za našo vas. — TOREK, 12. 4.: 14.00 Poročila, objave. — Koroški kulturni obzornik. — SREDA, 13. 4.: 14.00 Poročila, objave. Domači vrt. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 14. 4.: 14.00 Poročila, objave. — Slovo za srečanje. Ob Da Vincijevi „Zadnji večerji“. — PETEK, 15. 4.: 14.00 Poročila, objave. — A. Kuchling: Križev pot. — SOBOTA, 16. 4.: 9.00 Sveta dežela in

njeni ljudje ob Kristusovi smrti. 18.50 Koroški velikonočni običaji. — NEDELJA, 17. 4.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljam in voščimo.

Knittax

Šivalne in pletilne stroje

Grundner

KLAGENFURT, WIENER GASSE 10
POLEG MESTNE CERKVE

Pomladanske plašče

za dame, gospode in otroke
kakor tudi vsakoyrtna
DEŽNA OBLAČILA

v specialni trgovini plaščev

V. Tarmann

Klagenfurt Völkermarkter Straße 16
telefon 52-76

„Ali že veste?“

Najbolje kupite pri

LODRON-u

Zato si nabavite zaves, preproge, žimnice in odeje le v strokovni trgovini

Lodron

VILLACH, Lederergasse 12

**Štedilnike, peči
kmetijske
potrebščine**

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Radio aparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

**Radiohaus
KERN**

Klagenfurt, Burggasse

Ugodna plačila na obroke

Bluze

Plašči

Jopiči

zelo ugodne cene pri

Rosl König

Klagenfurt, Bahnhofstraße

Ostern in Warmuth-Kleidung!

Die unsichtbare Garantie für Warmuth-Kunden: Fürs Geld den höchsten Gegenwert zu erhalten! Deshalb ist Warmuth auch in Stadt u. Land so beliebt geworden. Auch Sie sollten diesen entscheidenden Vorteil ausnützen ...

Für Damen:

Übergangsseidenmäntel, ganz gefüttert, in Blau, Grau, Schwarz, moderner Schnitt 266.—
Popelinmäntel, Marke Ninoflex, gefüttert, in Flieger, Grau, Beige, Ia Qualität 294.—
Sportkleider, flotte Fassung, gemustert, in Farben 217.—
Jugendliches, faches Laufkleid, mit losen Falten 231.—
Modische Schoßen aus diversen Geweben 135.— 130.— 98.—
Rayé-Blusen, bunt gestreift, mit ¾ Ärmel 85.—
Non-Iron, die ideale Sportbluse, weiß, ¾ Ärmel 45.—
... und die vielen Modeneuheiten in gänzlich neuen Fassungen und Qualitäten! 63.70
Charmeuse-Unterkleider, mit Spitzenbesatz, maschenfest 26.80
Perlon-Unterkleider, mit Spitze, alle Modefarben 49.—
Sommer-Nachthemden aus zartgemustertem Satinella 54.—
Wäschegarnituren aus Kunstseide, entzückender Schnitt 19.80
Mako-Slipshoserl, weiß, rosa 7.90
Rippshoserl, mit Beinansatz, weiß, rosa 9.80
Makohoserl, Ia Qualität, weiß, rosa 12.60
Büstenhalter aus Wäschestoff oder Perlon, alle Farben 9.80
Strumpfgürtel aus Perlon oder Atlas, schmale Fassung 19.50
Gummischlupfer, sehr elastisch und haltbar 28.60
Perlonstrümpfe, mit Naht, auch dunkle Modefarben 13.—
Perlonstrümpfe, mit der neuen Miniaturferse 19.50
Perlonstrümpfe, mit Little-Ferse, modische Neuheit 29.—
Modepulli, mit ¾ Ärmel, V-Ausschnitt, Modefarben 38.50
Modewesten, aus reiner Wolle, verschiedene Farben 98.—
Modische Jacken, in vielen Farben und neuen Fassungen ab 198.—

Aus unserer Schuhabteilung:

Teenager-Babypumps, in allen Modefarben 171.— 142.—
121.— 151.— 99.—

Elegante Damenschlupfer mit hohem Absatz, in den Modefarben: Weiß, Linde, Beige, Kiesel, Magnolie, Honig 256.— 228.— 209.— 182.— 154.— 144.—
Reizende Damenpantoffel, schon ab 39.—

Für Herren:

Modische Popelinmäntel, ohne Gürtel, Seidenfutter, drapp, grün 250.—
Cordanzüge in Grau, ein Warmuthpreis! 395.—
Twen-Anzüge, mit Esterhazy-Muster aus grauem Kamgarn, Hose ohne Stulpe, mit Bundgürtel 450.—
Ia Kammgarnanzüge in vielen Modefarben 812.—
Sportsakkos, genoppt, in Grau, Blau, Weinrot 299.—
Twen-Hose, modernster Schnitt, ohne Stulpe, blau, grau, kariert 196.—
Kammgarnflanelhose, prima Qualität, neuste Form 258.—
Sporthemden, farbig kariert, mit langen Ärmeln 35.—
Sanfor-Popelinehemden, einfarbig oder in sich gestreift 77.—
Herren-Slip, aus Feinripp, reine Baumwolle 13.90
Herren-Leibchen, ohne Ärmel, aus Feinripp 13.90
Strapazwesten in praktischen Farben, beige, grau, blau ab 123.50
BAN-LON-Pullover, leicht waschbar, rasch trocken 80.—
Sockets, einfarbig, reine Baumwolle, in Farben 8.20
Kräuselsockets, einfarbig, viele Modefarben 9.80
Zwirnstutzen, ungemustert, prima Qualität 16.10
Kräuselstutzen, viele neue Muster und Farben ab 21.—

Aus unserer Schuhabteilung:

Herren-Sportpariser, flexibel genäht, schwarz, braun, mit Porosohle 237.— 184.— 155.— 119.—
Weekend-Pariser, gelocht, braun, bisam, honig 175.— 156.—

Für Kinder:

Mädchen-Staubmäntel, Ia Popeline, ganz gefüttert ab 195.—
Knaben-Popelinmäntel, Ia Qualität, ganz gefüttert, Größe 6, ab 247.—

Mädchen-Kleider, aus Wollstoff, in Rot, Blau oder gemustert 115.—
Mädchen-Popelineblusen, mit ¾ Ärmel und Ausschlager 39.—
Knaben-Sakkos aus Reinwoll-Sportstoffen, Größe 6, 198.—
Knabenhosen, lang, aus Kammgarnflanel, helgrau, mit teilblau, graublau, Größe 6 155.—
Modeshosen für Knaben aus Melecord in Braun, Größe 6 130.—
Knabenhemden, Ia Sanfor-Popeline, einfarbig oder gemustert, Halsweite 27 ab 45.—
Knaben-Slip, Feinrippware, grau, weiß, kochecht, 2 Stück, Größe 2 18.—
Knaben-Unterhose, kurz, reine Baumwolle, grau, drapp ab 9.80
Knaben-Leibchen, aus weißem Feinripp, 2 Stück, Größe 2 16.—
Mädchen-Wäschegarnitur, mit Trägerhemd, Ia Mako, 2 Jahre 15.50
Mädchen-Unterkleid, Charmeuse, mit breiter Spitze, rosa, weiß, gelb, koralle, 2 Jahre 24.—
Mädchen-Slip, Baumwollripp, weiß, rosa, 2 Stück, 2 Jahre 14.—
Mädchen-Hoserl, aus Mako, kochecht, weiß, rosa, 2 Jahre 9.80
Baumwoll-Pullis in allen Farben, lange Ärmel, Größe 2 und 3 10.—

Aus unserer Schuhabteilung:

Derby-Pariser, braun, starke Strapazqualität, flexibel genäht, mit Porosohle, Größe 27 bis 30 ab 94.50, 31 bis 35 ab 99.80
Hecht-Schuhe, leichte Ausführung, fein gelocht, weiß, honig, Eierschale, Schlupfer oder zum Schnüren, mit Ristspange, Größe 27 bis 30 ab 113.—
Größe 31 bis 35 ab 129.—
Hohe Kinderschnürstiefel, feste Qualität, flexibel genäht, braun, beige, kiesel, weiß, Größe 19 bis 22 ab 71.—
Größe 23 bis 26 ab 88.—
Größe 27 bis 30 ab 102.—
Babyschuhe, hübsche Ausführungen, in Blau, Weiß, Rosa ab 39.80

... und jetzt auch Spielwaren, Lederwaren, Haushaltsartikel, Geschirr, Kinderwagen, Polstermöbel zu Warenhauspreisen!

Kärntens größte Kaufhäuser
garantieren Ihnen eine erleichterte
Anschaffung für die ganze Familie!

VILLACH, HAUPTPLATZ 14 - 22

